

Literatūra

RASTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 231

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

KOVA DĖL SAVŲ RAIDŽIŲ

RŪSTŲ NEVILTIES METAI

Caristinių okupantų pasikėsinimas palikti Lietuvą be savos spaudos ir tas 40 metų kovos laiko tarpsnis dėl vakarietiškos raidės, atseit, dėl kultūros, yra labai būdingas ir daug sakas mums šiais laikais.

Kai 1864-65 m. rusų buvo uždrausta Lietuvos gyventojams vartoti lotynų raidyną savo spaudai, tai atrodė, kad tas draudimas prigis, tai yra, varu įbruktas rusų raidynas bus vartojamas. Tada Lietuvos okupantams nebuvo kas galėtų priešintis. Taip atrodė. Po nelaimingų sukilimo metų Lietuvos sąmoningesnių gyventojų labai praretėjo. Tada Lietuvoje veikė žiauri maskolių reakcija. Keliai į Sibirą buvo atviri, kalėjimai pilni žmonių, o jų kiemuose veikė kartuvės. Siautėjančių Lietuvoje okupantų gyventojai buvo gerokai įbauginti. Neveikė joks lietuvių sambūris. Lietuva buvo palikta be savų mokyklų. Namuose vaikus mokyti buvo uždrausta. Jei kur dar veikė mokyklos, tai mokytojai buvo svetimi. Visose valdžios įstaigose dirbo maskoliai ar jų pataikūnai. Net valsčiai neturėjo savivaldų. Tada Lietuvos kaimo žmogus pasiliko vienišas. Miestai jam buvo svetimi, nes maskolių ir kitų buvo kolonizuojami. Laisvųjų profesijų žmonių lietuvių kilmės kaip nebūta. Žymi dalis jų, įvairių aplinkybių verčiami, kūrėsi svetur. Lietuvis gydytojas, advokatas miestuose buvo retenybė. Būta tik savų kunigų. Bet jų gera dalis nežygiavo kartu su savo tauta, su kaimo žmonėmis. Kiti jų broliavosi su Lietuvos sulenkėjusia bajorija. Jei kam iš kunigų rūpėjo lietuvių tautos likimas, tai dalis jų buvo savo asmeniniame kiautely užsidariusi. Bijoję susilaukti sušaudyto kun. Kalinausko ir kitų likimo. Tai buvo niūrūs nevilties metai.

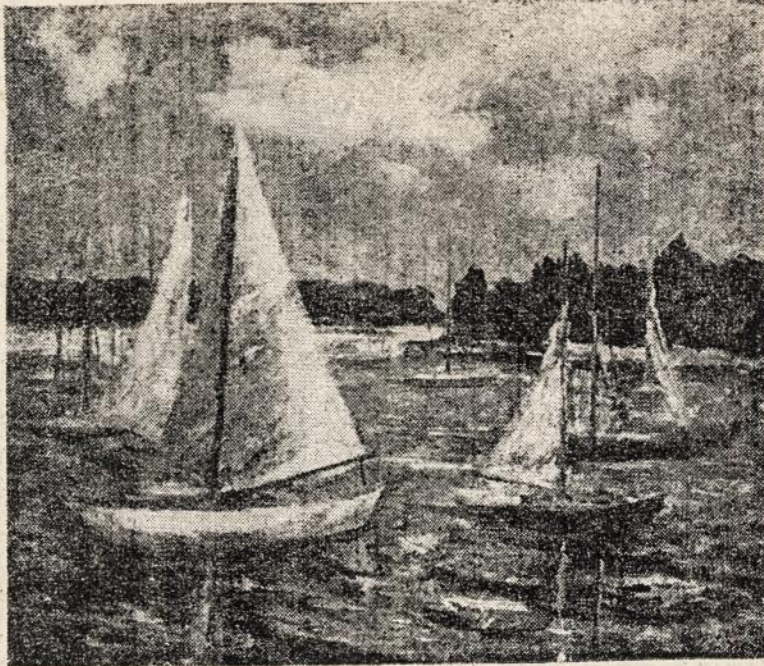
Atrodė, kad lietuvių tautos likimas veda į kapus. Lietuvos kaimynai vokiečiai, lenkai jau laidojo lietuvių tautą. Vokiečių mokovai, į praeitį įkibę, ragino savus skubėti rinkti Lietuvos senienas, lietuvių tautos dainas, mįsles ir visa kita, kas jos liaudies žodžiu buvo sukurta. Lenkai skubinos suimti lietuvių tautos tariamus likučius, piršosi lietuviams su savo kultūra, tai yra, lietuvių lenkinimu. Rusai trėmė lietuvius kitur, o ištremtųjų sodybas atidavinėjo saviems.

Buvo skaudu, klaiku ir nyku. Lietuvių tautos gyvenime įsigalėjo gludi, juoda naktis. Pro jos tamsybes nieko nebuvo galima įžiūrėti.

Tų metų kultūringasis pasaulis nesidomėjo mirštančia lietuvių tauta. Nebuvo kas jos kančias atpasakoją. Visą lietuvių tautos gyvenimą gaubė neįžiūrima tamsuma.

PRAGIEDRULIAI

Lietuvos kaimo žmogus jautėsi visų apleistas. To meto visa jo gyvenimo aplinka jam pasidarė svetima ir pikta. Okupantai, jo supratimu, Lietuvoj piktą veisė. Jis jų šalinos. Jis jų šalinos ir galvojo. Galvojo ir saugojo kas sava. Saugojo kalbą, papročius ir laukė. Dairėsi. Toje gyvenimiškoje vienuoje jis grūdinosi ir tylėjo. Lietuvos kaimo žmogus tokia savo elgsena veikė savus šviesuolius, iš jo paties kaimo kilusius. Jo tokia elgsena jo paties nebuvo apspręsta, žodžiais nusakyta. Kažkur krūtinės gelmėse glūdėjo toksai keistas jaus-

M. ŠILEIKIS — Laiveliai

Juozas Kėkštas

NEGYVO ANGELO DAINA

Mėnuo, į kurį žvilgsniu stoviu,
stebi mane ir nedaug supranta. Medžiai,
(skaudaus laukimo šakos),
viršūnėmis upėje tyli. Gėlės,
praradusios visas šviesas,
palinko savin ir užgeso. Žmonės,
nesistebėkite šia tamsa.

Štai stoviu prieš jus nuogas,
mano kaulai balti ir plėsrūs,
akių duobės juodos,
kaukolė sulėdėjus barška, dantys
tapo kieti ir žodžiams gimti išplėšė teisę.
Štai stoviu prieš jus,
sutrupėjusiais sparnais
angelas negyvas,
kurs buvo maitinamas visais
pažinimo medžio vaisiais
sioj gėrio ir blogio karalystėj.

Iš neseniai išėjusios Juozo Kėkšto poezijos knygos "Etapai".

mas, žodžiais nenusakomas, kuris darė jį svetimiems atsparų, suprantantį savo asmenybės vertę ir besiligantį to, kas sava, kas sudaro jaukesnę aplinką; kas seniau paprasta. Iš tų tolumų, iš tų amžių glūdumų dvelkė jo tautos didinga praeitis. Ne berno, ne pastumdėlio, bet savarankiškai besitvarkančio žmogaus praeitis.

Tokioms kaimo nuotaikoms pradėjo pasiduoti ir ano meto lietuvių šviesuomenė. Ne visi jos nariai, tik kai kas iš jų, iš jų tarpo šviesesniųjų. Kas suprato, kas juste pajuto, kad svetimieji Lietuvoje šeimininkaudami, daro nedorą darbą. Jiems padėti, net pritarti — lygu nusikaltimui prieš savus. Kaimo žmogus neėmė nė į ranką brukamos jam svetimomis raidėmis spaudos. Laikė nedora.

Ir kai kas iš savų šviesuolių ryžosi. Pasiryžo ir išleido pirmą, išvaizda liesą laikraštį. Pasirodė "Aušra". Ji jau nebuvo vieniša. Ji buvo laukiama. Buvo kas ją skaitė ir atsirado kas ją platino. Kai kas susivokė, susigriebė ir joj bendradarbiauti pradėjo.

Kaimo gyvenime pirmieji pragiedruliai pasirodė. Pasirodė pajvairindami jo vienumą. Eina laikraštis po laikraščio. Pasirodo net knygos, kalendoriai. Atsiranda "daraktoriai", mokantieji vaikus lietuviškai skaityti. Tai vis buvusių maldaknygių tąsa. Skaito ir platina. Platina ne vien tik tie, kurie skaityti moka. Platina ir tokie, kurie pasisakyt negalėjo, kodėl tuos raštus slaptai jie platina. Tur būt, taip reikia, tur

būt, tai geras darbas. Garbingas. Jis vertingesnis, negu okupantams pataikauti.

Tai daugiausia buvo pilkųjų kaimo žmonių darbas, kurių pro jų kasdienybę nebuvo galima net pastebėti. Ir tas kaimo pilkūtis žmogus slaptai platino šavus raštus, į okupantus žvelgdamas iš aukšto. Žvelgė į juos, kaip į svetimus atėjūnus, jo gyvenimą alinančius.

Ar daug tokių buvo? Gal šimtai, gal tūkstančiai. Jų niekas tiksliai neskaitė. Niekas plačiau jų visų gyvenimo neaprašė. Kartais ir nebuvo kas rašyti: kasdienybė, neįžvelgiama pilkybė. Bet toji pilkybė sudarė galimybes pasireikšti Basanavičiui, V. Kudirkai, Maironiui, Žemaiti, Janulaičiui ir daug kam kitam. Jei šie, kultūros generolai-vadaai, nebūtų turėję iš tos pilkumos talkininkų - bendradarbių, dabar sakytume partizanų, jų darbas būtų dingęs, jokio pėdsako nepalikęs. Vieni kitus veikė, vieni ir kiti garbingą darbą dirbo. Kam kas lemta buvo.

Ypač dabar jie verti pagarbos, kai prieš akis turime Lietuvą daug kenčiančią. Neabejotina, tikra, kad ir nūdien jau yra savų, savotiškų knygnešių kovotojų dėl savo žemės savitumų, dėl jos žmonių teisės reikštis sava gimtąja kalba, dėl visų laisvės, dėl bendro gero, dėl savo valstybės nepriklausomo gyvenimo. Mokėkime vienus ir kitus pagerbti, garbingai juos prisiminti, paminėti.

Buvo ir išdavikų, buvo parsidavėlių. Kada ir kas jų neturėjo ir neturi?

KAI KAS IŠ ANO METO KASDIENYBĖS

Štai Juozas Jasulevičius, (6558 So. Artesian, Chicago) tas tylusis spaudos rūpintojėlis, dabar dėl nesveikatos atsiskyrėliu gyvenąs, prisimena vieną tokių pilkūčių, knygas platinusių, kurio pavardė retai kam buvo žinoma. J. Jasulevičius taip pat jos nežino. Tai buvo J. Jasulevičiaus jaunose dienose. Igliaukos bažnytkaimy buvo "karabelninkas". Jis prekiaavo įvairiais smulkiais dalykėliais prie bažnyčios. Jis nebuvo kontrabandininkas, nei knygnešys. Slaptą lietuvių spaudą jis gaudavo, matyti, iš kitų. Knygas, kalendorius jis platino tik gerai patikimiems. Jas laikydavo už anty. Kai jo paprašydavai slaptos spaudos, tai jis pirmiausia gerai apsidairydavo ir, kai arti nieko nepastebėdavo, tuomet greitai ištraukdavo kalendorių ir skubiai įbrukdavo. Jei kas nors stovėdavo ar eidavo pro šalį, tai tuomet jis apsimėdavo negirdįs, ką prašai. Toks jis buvo apdairus. Kol J. Jasulevičius gyveno Lietuvoje, kasmet iš jo nusipirkdavo kalendorių, kurį jis labai mėgo skaityti. Tas "karabelninkas" prekiaudavo tik šventadieniais, visuomet laikydavos nuo kitų nuošaliau ir buvo mažai kalbus. Tai buvo prieš 60 metų.

O štai J. Jasulevičius dar prisimena kitą lietuvių slaptų spausdinių platintoją, Juozą Krisnickį. Juozas Krisnickis Igliaukos apylinkėje buvo vienas iš pilkiausių ir mažų žmogysčių. Valsčiaus sargo tarnyba anuomet buvo viena žemiausių. Jo ir pareigos buvo nesudėtingos: valsčiaus raštineje prižiūrėti švaros, žiemos metu pakurti krosnis, na, kartais dar priedu valsčiaus ponams pasiuntiniui patarnauti. J. Krisnickis gyveno niekieno nepastebimas. Tai buvo žmogus nickam po kojomis nesipainiojans, bet didelį darbą dirbas savo tautai.

(Tąsa 2-am psl.)

Dylan Thomas ir Eugene O'Neill mirties proga

Angliškai kalbantis pasaulis ne taip seniai neteko dviejų didelių rašytojų, — poeto Dylan Thomas, apie kurį sakoma, kad jis buvo vienas subtiliausių moderniosios poetinės kalbos formuotojų ir Eugene O'Neill, vieno žymiausių modernių dramaturgų, kurio „Anna Christie“ lietuviai turėjo progos matyti J. Blekaičio režisūroje.

Dylan Thomas mirė New Yorke, sulaukęs vos 39-rių metų amžiaus ir palikęs kad ir ne labai gausų, bet reikšmingą įnašą į modernią literatūrą: „Eighteen Poems“ — 1934 m., „Twenty-five Poems“ — 1936 m., „The Map of Love“ — 1939 m., „A Portrait of the Artist as a Young Dog“ — 1940 m. ir „Deaths and Entrances“ — 1946 m. Pilnas jo raštų leidimas pasirodė 1952 m.

Dylan Thomas nei garso, nei turtų iš literatūros nesukrovė. Nežiūrint, kad rašė taip plačiai paplitusia po visą pasaulį kalba, bet populiarus nebuvo. Neretai ypač atvykęs iš gimtosios Anglijos į Ameriką duoną pelnė iš pašalinių šalinių, savo poeziją recituodamas per radiją ir televizijos programose. Tokių pasirodymų metu jis publikos buvo mėgiamas. Tvirtinama, kad besiklausydami jo balso ir jo recitacijų klausytojai žavėdavosi, nors nei vienos eilutės nesuprasdavo ir jo knygų nepirkdavo.

Pats poetas ypač jaunystėje buvo šalininkas teorijos, kad poezija nebūtinai turi būti suprantama, bet ji turi būti pajuntama. Ji turi būti priimama sensuališkai. Šia prasme savo pažiūromis jis artimas Rimbaud.

Biografai tvirtina, kad vaikystėje Thomas buvo auklėjamas labai griežtoje protestantiškoje aplinkoje, kurioje šventraštis ir šventųjų gyvenimai buvo pagrindinė lektūra. Vėlesniais laikais jam didelio įspūdio padarė psichologiniai mokslai, ypač Freudas ir Jungas raštai. Jausmą ir muziką jis laikė pagrindiniais poezijos elementais ir ta prasme yra priešgynybė mūsų laikų neoklasikinėms tendencijoms, kurios būdingos T. S. Eliot, Auden, Spender, Day-Lewis ir kitų kūrybai.

Dylan Thomas yra vadinamas gyvenimo ir mirties poetu. Mirties elementas jo poezijoje pasidarė vienas esminių karo metų, kai informacijos ministerijos tarnyboje teko jam susipažinti su karo padariniais. Viena paskutinių jo eilėraščių ištraukų skamba:

And freely he goes lost
In the unknown, famous light of great
And fabulous, dear God!
Dark is a way and light is a place,
Heaven that never was
Nor ever will be is always true,
And, in that brambled void,
Plenty as blackberries in the woods
The dead grow for His joy...

Vienas žymiausių Amerikos ir pasaulio dramaturgų Eugene O'Neill mirė sulaukęs 65-rių metų amžiaus Cap Cod, netoli Bostono. Jo palikimas yra, palyginti, didelis. Visa eilė dramų, kurios šiandien statomos beveik visų kraštų scenose, padarė jo vardą pasaulio garsenybe. Iš jų pažymėtinos: „Beyond the Horizon“, „Anna Christie“, „The Hairy Ape“, „All Gods Chillum got Wings“, „Desire under the Elms“, „Strange Interlude“, „Mourning becomes Electra“, „Days without End“, „The Iceman Cometh“ ir kt. 1936 m. jis gavo Nobelio literatūros premiją.

Nežiūrint jo populiarumo Amerikoje ir nežiūrint jo dramose vaizduojamos amerikoniškos aplinkos, O'Neill nėra laikomas tipišku Amerikos dramaturgu. Vienas pa-

A. S. PUSKINAS Vertė Stepas Vazbys

BORISAS GODUNOVAS

(Tėsinys)

Pirmasis sargybinis.

Aliocha, turi su savim caro įsakymą?

Antrasis.

Turiu.

Pirmasis.

Duok šen.

Misailas.

Ir ko tu debčioji mane?

Pirmasis sargybinis.

Štai kas: iš Maskvos pabėgo pavojingas heretikas, Griška Otrepjevas, gindėjai tai?

Misailas.

Ne, negirdėjau.

Sargybinis.

Negirdėjai? Gerai. Tai šita bėglis heretikas, caras įsakė sučiupti ir pakarti. Žinai tai?..

Misailas.

Ne, nežinau.

Sargybinis.

(Varlaumui).

Moki skaityti?..

Varlaumas.

Jaunas mokėjau, bet ilgai nei atpratau.

Sargybinis.

(Misailui).

O tu?..

Misailas.

Nesiteikė Dievas leisti išmokti.

Sargybinis.

Še tau caro įsakymas.

Misailas.

O kokiems galam jis man?

Sargybinis.

Man rodosi, kad šis pabėgęs heretikas, latras, sukčius ne kas kitas — tik tu.

Misailas.

Aš?.. Dėl Dievo meilės, kas tau!

Sargybinis.

Palauk. Užsklęsk duris. Tuoj mes ir patikrinsime.

šeimininkė.

O, prakeiktieji kankintojai! net senelio negali palikti ramybės.

Sargybinis.

Kas čia raštingas?..

Grigorijus.

(prasikiša į priekį).

Aš raštingas.

Sargybinis.

Šitai! O kas tave išmokino?..

Grigorijus.

Mūsų varpininkas.

Sargybinis.

(Klūpa jam įsakymą).

Skaityk balsiai.

Grigorijus.

(skaito).

„Čudovo vienuolyno negarbingas tarnas Grigorijus, kilimo Otrepjevas, įkrito į herziją ir drįso velnio primokintas kurstyti šventą broliją visokiomis pagandomis ir neteisūtais. O tyrinėjimais rodo, kad šis prakeiktas Griška pabėgo prie Lietuvos sie-

grindinių jo kūrybos bruožų yra neišvengiamas likimo iškėlimas, kuris amerikiečio psichikai gana svetimas. Pesimizmas, kuriu persunktos beveik visos jo dramos, taip pat nėra būdingas amerikiečiams. Jo personažai gana dažnai gyvenimą pasitinka su tam tikra resignacija, jie nekovoja su likimu, kaip tai būna paprastai klasikinėse dramose, bet tik konstatuoja ir įsiamonina jo buvimą bei jo neišvengiamumą. Ta prasme jis yra artimesnis daugeliui šių dienų Europos autorių, nors, kaip minėjau jo problemos ir jo aplinka yra specifiniai amerikoniškos.

„Aš stengiuosi visada, rašo O'Neill, įsiamoninti jėgas, kurios iš viršaus apsprendžia dalykus — likimą, dievą, paveldėjimą — ir aš noriu parodyti amžiną žmogaus tragediją, žmogaus, kuris kovoje naikina pats save, ir kuris nori būti nešėju ir mastu, bet ne gyvuliu, priklausomu nuo įvykio“.

I. T.

nos. . .”

Sargybinis:
(Misailui).

Juk tai tu?

Grigorijus.

„Ir liepė caras pagauti jį...“

Sargybinis.

Ir pakarti.

Grigorijus.

Čia nepasakyta pakarti.

Sargybinis.

(Tąsa 3-čiam psl.)

KOVA DĖL SAVŲ RAIDŽIŲ

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Jis buvo tas, kuris Igliaukos visą apylinkę aprūpino spauda, tada Prūsų Lietuvoje spausdinama. Tai buvo labai rizikingas darbas. Bet kam galėjo kilti įtarimas, kad štai tas pilkas valsčiaus sargelis platina maskolių uždraustą spaudą? Kai valsčiaus raštininku buvo lietuvis Leonas Gergelis, tai visa geraiėjo. Vėliau valsčiaus raštinėje atsirado ruselis Gribinas sekretoriaus padėjėju. Šis greitai suodė J. Krasnickį besiverčiant slaptą spaudą, ir įskundė.

J. Krasnickis nukentėjo. Po to jis daug kam atvirai pasakojo: girdi, kai raštinėje nebuvo ruskis, tai niekas jo neįskundė, nors Leonas Gergelis žinojo jį platinant slaptą spaudą.

Vienas ir kitas jų nebuvo išpaikinti jokių mokslų, nebuvo palipėję visuomenės laktose aukščiau, bet abudu turėjo sveiką tautos nujautimą, gerą širdį, gryną sąžinę ir dirbo Lietuvos gerui.

Tokių pilkučių, dienos kasdienybėje paskendusių ir slaptai spaudą platinusių, buvo gausu. Aišku, jų tarpe buvo ir tokių, kurie iš to darbo sudarė sau pragyvenimo šaltinį.

Neabejofina, kad ir nūdien pavergtoje Lietuvoje taip pat netrūksta panašių knygnešų, bet jau kitaip ir kitose gyvenimo sąlygose dirbančių-partizanaujančių.

Derėtų, būtų gera, kilnu ir gražu, kad kas prisimena ano meto buvusius knygnešius ir „diraktorius“, juos spaudoje paminėtų. Kai mes patys apie savo praeitį tylime, tai svetimi ją iškraipydami rašo.

SVETIMI APIE MUS

Ana va, pavergtoje Lietuvoje okupantų dienraštis, dar spausdinamas lietuvių raidėmis, bet dvasia ir turiniu jau maskolių, „Tiesa“ kovo 4 d. rašo, kad Lietuvos prijungimas prie Rusijos, nepaisant to, kad Rusijos prysakyje tuomet buvo caras, ir dvarininkai, turėjo didelę progresyvią reikšmę tolesniam lietuvių tautos politiniam, ekonominiam ir kultūriniam vystymuisi...

Štai tik trumpai ir tik kai ką prisiminkime iš tos „progresyvos“ reikšmės:

Prieš 160 metų lapkričio mėnesį įsigali rusų okupacija Lietuvoje; 1796 m. rusų carienė Katerina panaikina Lietuvos vardą; 1863 m. rugsėjo mėn. iš visų Lietuvos mokyklų atleidžiami lietuviai mokytojai; 1864 m. pradėta Lietuvos kolonizacija rusais; 1864-65 m. spaudos uždraudimas, trukęs net 40 metų; 1865 m. uždrausta Lietuvos bajorams ir bendrai lietuvių šviesuomenei pirkti Lietuvoje žemę; 1896 m. suvaržytos Lietuvos valstiečių teisės pirkti žemę; 1897 m. birželio 20 d. didieji Lietuvos šviesuomenės tremimai Sibiran (taigi, taip pat birželio mėn., kaip ir maskolių komunistų); 1893 m. spalio 2 d. Kražių skerdynės. Ir visa tai — dabartinių okupantų lūpomis — tolesniam lietuvių tautos politiniam, ekonominiam ir kultūriniam vystymuisi turėjo didelės progresyvos reikšmės!.. Taip rašo apie mus kiti.

Ar mes patys privalome tylėti, savo praeitį pamiršti?

Juk:

Iš praeities tavo sūnūs
Te stiprybę semia.

J. Vlks.

BORISAS GODUNOVAS

(Atkelta iš 2-ro psl.)

Meluoja: ne kiekvienas žodis įspraudžiamas į eilutę. Skaityk: pagauti ir pakarti. Grigorijus.

“Ir pakarti. O metų jam latrui Griškai... (žvilgtėri į Varlaamą) per 50. Gi ūgio jis vidutinio, kaktą turi pliką, barzdą žilą, pilvą storą...”

(Visi sužiūro į Varlaamą).

Pirmasis sargybinis.

Vyručiai! Čia Griška. Laikykite, riskite jį! Tai nemaniau, nesvajojau!

Varlaamas.

(išplėšia iš rankų raštą).

Atsikratykite, kalės vaikai, koks aš jums Griška? — kaip čia dabar! 50 metų, barzda žila, pilvas storas; perjaunas esi iš manęs tyčiotis! Kad ir seniai skaičiau ir prastai susigaudau, bet ši sykį, kai jau kilpa grąšinama, valiosiu (Skaito paskemeniui). “O metų jam... 20”. Tai kaip dabar, bro-lau? kur tie 50? matai? 20.

Antrasis sargybinis.

(Grigorijui).

O tu, matyt, pokštininkas.

(Skaitant Grigorijus stovi nuleidęs galvą užkišęs ranką į užantį.)

Varlaamas.

(tęsia skaityti).

“... ūgio jis mažo, krūtinė plati, viena ranka trumpesnė, negu kita, akys melsvos, plaukai rudi, ant skruosto apgamas, ant kaktos kitas”. Ir ar tik ne tu, drauguži, čia būsi?..

(Grigorijus staiga išsitraukia durklą: visi duoda jam kelią, jis šoka per langą).

Sargybiniai.

Laikyk! Laikyk! (Visi metasi į šalis sumišę).

Maskva. Šuiskio namai.

Šuiskis, daugybė svečių. Vakarienė.

Šuiskis.

Dar vyno.

(keliasi, visi jį seka.)

Bet, sveteliai, paskutinė

Bus taurė. Sukalbėk, berneli, maldą.

Berniukas.

Visur, visad esąs Dangaus Karaliau,

Vergų savų maldavimą išgirski:

Mes meldžiame Tave už mūsų carą,

Už tavo išrinktą, už mums tauriausią,

Visų krikščionių caro nepriklausomą.

Apsaugok jį kovos lauke ir menėj,

Apsaugoki kely, nakvynės guoly

Ir priešus nugalėt visus padėki,

Tarp jūrų vardą jojo išgarsinęs,

Laikyk jo šeimą žydinčioj sveikatoj

Ir leiski jos šakom apjuost plačiausiai

Pasaulį visą. Mums, vergams klusniausiems,

Dosnus visad, kaip ligi šiol buvęs,

Kantrus ir didžiai maloningas būki.

Tegul šviesa išmintingumo jojo

Ant mūsų kristi niekad nenustoja:

Tat prieš save iškėlė caro taurę

Mes meldžiame Tave, Dangaus Karaliau.

Šuiskis.

(geria).

Valio! Valdovas mūsų tegyvuoja.

Atleiskite dabar, sveteliai brangūs:

Dėkoju jums, kad mano duoną-druską

Priimti teikėtės. Sudiev, labanakt!

(svečiai skirstosi, lydimi jo iki durų).

Puškinas.

Pagaliau išsivilkó; žinai, kunigaikšti Vasilijau Ivanovičiau, buvau jau benustojąs vilties, kad mudviem teks pasišnekėti.

Šuiskis.

(tarnams).

O ko jūs čia žiopsote?! Jums tik rūpi žinoti, ką ponai šnekasi. Nukraustykite stalą ir pranykite iš akių! — Kas tokio, Afanasijau Michailovičiau?..

Puškinas.

Stebuklai ir tiek.

Brolėno Puškino Gavrilos šiandien

Pasiuntinys iš Krokuvos atvyko.

Šuiskis.

Sakyk!..

Puškinas.

Brolėnas keistą žinią rašo...

Kad žiauriojo sūnus... Palauk.

(eina prie durų ir apsižiūri).

Šuiskis,

Boriso užgaidu seniai nudėtas...

Pasenus' naujiena.

Puškinas.

Betgi klausyki:

Dimitrijus šis gyvas.

Šuiskis.

Štai naujienos!

Caraitis gyvas?! Nieko sau žinutė!

Ir kas daugiau?

Puškinas.

Kantriai da paklausyki.

Bebūtų kas jisai — išgelbėtas caraitis

Ar jo pavidale kokia dvasia,

Ar šelmis, ar begėdis apsimetėlis, —

Gana, kad ten Dimitrijus išdygo.

Šuiskis.

Ar gali būti?..

Puškinas.

Jį Puškinas pats matė,

Kai pirmą syk jis vyko į rūmus,

Kai jis stačiai pro Lietuvos didikus

Slapton karaliaus menėn nužygiavo.

Šuiskis.

Kas jis toksai? Iš kur?..

Puškinas.

Tiek žinoma, kad buvo jis tarnu

Pas Vyšniaveckį: kad ligos metu

Prisipažino nuodėmklausui savo.

Ir ponas išdidus, patyręs paslaptį,

Jį staugė ir nuo patalo prikėlė,

Po to abu pas Žygmantą nuvyko.

Šuiskis.

Ką sako dar apie smarkuolį šitą?..

Puškinas.

Esąs jisai jaukus, vikrus, protingas

Ir mėgiamas visų. Maskvos bėglius

Net sužavėjęs. Kad lotynų popai

Su juo išvien. Jį liepina karalius

Ir pagalbą esą jam pažadėjęs.

Šuiskis.

Brolyt, čia tokia košė užraugta,

Kad sukasi galva prieš tavo norą.

Be abejo, jis grynas apsimetėlis,

Bet reikia pripažinti pavojaus esant.

Žinia svarbi, ir, jei ko gero liaudį

Jinai pasieks, šurpios audros teks laukti.

Puškinas.

Tokios audros, kad nulaikyt vainiko

Nelengva bus Boriso gudriai galvai.

To vertas jis pilnai. Juk valdo mus,

Kaip caras Jonas (tart baugu prieš naktį).

Ir kas kad su mirties bausmėm lyg liautasi,

Kad ant kuolų mes kruvinų viešai

Giedot kanonų Kristui neužmaunami,

Kad aikštėj mūsų nedegina, kai caras

Lazda valdovo žarijas krapštydavęs.

Gyvenimas netikras pasidarė.

Kasdien mus laukia nemalonė, Sibiras,

Kalėjimas, vienuolio celė, pančiai

Ir toliuos' kur — mirtis nuo bado, kilpa.

Kilniausia mūsų giminė, kur ji?..

Kur Sickingai kunigaikščiai, šeštunovai

Ir kur Romanovai — viltis tėvynės?..

Ištrėmime jie žuvo nukankinti.

Anksčiau, vėliau visų toksai likimas.

Kas patikės?! Vergų klastingų esam,

Lyg Lietuvos, namuose apgulti.

Tai vis liežuviai tykoją parduot mus,

Tai niekšai papirkti valdžios mūsųškės.

Ir mes priklausome nuo pirmo berno,

Kurį nubausti rasim reikalingu.

Štai Jurgio dieną panaikinti nutarė.

Netekome valdžios tuoj savo ūkiuos.

Nedriški tinginį išmest ir verkdams

Jį šerk. Nedriški berno atviliot:

Valstiečių prikaze tuoj atsidursi.

Nebuvo blogio tokio caro Jono

Laikais. O gal geriau kiek mūsų liaudžiai?

Paklauski jos!.. Kad imtų pabandytų

Gražinti Jurgio dieną apsimetėlis,

Gražaūs būt' juoko.

Šuiskis.

Puškinai, teisybė.

Bet apie tai, ką šnekam čia abudu,

Tylėkim ligi laiko.

Puškinas.

Ką čia aiškinti!

Pasilaikyki sau. Gudrus tu vyras.

Bet miela su tavim pasišnekėti,

Ir, jeigu manyje kas kelia nerimą,

Sunku susilaikyt tau neišguldžius.

Be to, midus, alutis aksominis

Atpalaidavo kiek liežuvį mano...

Sudievu, kunigaikšti.

Šuiskis.

Brol, labanakt!

(lydi Puškiną).

Caro menės.

Caraitis braižo žemėlapi. Caraitė, jos auklė.

Ksenija.

(bučiuoja atvaizdą).

Sužadėtini, mano mielas, karalaiti gražiausias, ne man tu tekai, ne tavo sužadėtinei — bet tamsiam kapeliui, krašte svetimam. Niekad nenusiraminsiu, nepaliausiu dėl tavęs verkusi.

Auklė.

È, caraitė. Mergaitės ašaros, tarsi rasos. Reikia tik saulei pakilti, ir bematant rasos išdžiūsta. Gausi tu kitą sužadėtinį, tokį pat gražų, tokį pat malonų, pamirši savo karalaitį.

Ksenija.

Ne, auklele, aš ir mirusiam liksiu ištikima.

(įeina Borisas).

Caras.

Ką Ksenija, mieliausia mano, Našlaujanti jaunute sužadėtine? Vis tebeverki mirusio jaunikio?! Matyt, vaikelį, likimas nenorėjo, Kad būčiau jūsų džiaugsmo kaltininkas. Gal būt' kuo nors užrūstinau aš Dangu Ir laimės tau sukūrti negalėjau... Kodėl nekaltai skirta tau kentėti? — O tu, sūnau, kuo užimtas? Čia kas?

Teodoras.

Maskvos tai žemių braižnys: valstybė Iš šonų abiejų. Matai, Maskva, Čia Naugardas, ten Astrachanė. Jūra Juoduoja. Permės girios, va, gūdžiausias, Šit Sibiras.

Caras.

O čia, sakyki, kas

Raštu taip išsirangius?..

Teodoras.

Volga mūsų.

Caras.

Puiku! Kokie tai saldūs mokslo vaisiai! Lyg iš padangių tuoj gali apžvelgti Valstybę: miestus, upes ir sienas. O, mokykis, sūnau: juk mokslas didina Trumpoko mūsų amžiaus patyrimą — Ir kada nors, gal būt' net greitai, Visas sritis, kurias nūnai tu Taip įmantriai šiam popieriuj paženklinai, Turės tvarkyt ranka, brangusai, tavo. O mokykis, sūnau, aiškiau ir lengva bus Valdovo sunkų darbą tau suprasti.

(įeina Semionas Godunovas).

Kaiką pranešt ateina Godunovas. (Ksenijai). Dūšele, pasitrauk seklycion sa-

[vo;

Atleisk, drauguž. Tave teguodžia Viešpats.

(Ksenija su aukle išeina)

Na, kas, Nikitičiau.

Semionas Godunovas.

Štai, su žinia

Šiandien mane vos švintant kunigaikštis

Vasilijus ir tarnas Puškino atlanke.

Caras.

Nejaugi?..

Semionas Godunovas.

Tarnas pranešė pirmasis.

Girdi, pas juos atvyko vakar rytą

Iš Krokuvos pasiuntinys ir greitai

Atgal gražintas buvo, bet be rašto.

Caras.

Sučiupti jį!

Semionas Godunovas.

Jau liepta pasivyti.

Caras.

Ką Šuiskis veikė?

(Bus daugiau)

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

(Tęsinys iš Nr. 61)

XLIV. PARAPINĖS MOKYKLOS IR LIETUVIŲ KALBA

Metai po metų pradėjo atsirasti ir lietuvių seserų mokytojų. O kadangi tada dar nebuvo nė vieno lietuviško vienuolyno, tai jos visos buvo svetimų vienuolynų auklėtinės; žinoma, daugiausia lenkų. Bet vis dėlto ir iš jų tarpo atsirado nors viena kita lietuvaite seselė, kuri mėgdavo kvėpuoti savo gimtojo krašto kalba ir meile. Ir čia reikia nors vieną iš jų paminėti.

Ji buvo seselė Kunigunda. Ji pateko į šv. Jurgio parapijos mokyklą jau tada, kai ten lenkizmo dvasia buvo tiek aprimusi ir ne taip baisiai įžūli, kaip XIX a. gale ir pačioje XX pradžioje. O būdama labai gera lietuvė ir mokytoja, stengėsi išmokyti savo klasėje lietuviukus taip, kad jie išeitų klori, geri ir tikri lietuviai. Ir kai ji dėstydavo jiems lietuvių kalbos gramatiką bei istoriją, tai būtinai reikalaujavo, kad jie kalbėtų tik lietuviškai. Su labai stipria tautine aistra ir atkaklumu ji kartais net kurjozų sukeldavo. Štai, jei lietuvis vaikutis pasiprašydavo gamtos reikalo išeiti angliškai, tai ji pasakydavo: "Sėskis!", ir tas nabagas turėdavo atsistoti, vėl atsistoti ir pasiprašyti lietuviškai, nes kitaip...

Bet lietuviško vienuolyno, kur būtų paruošiamos lietuvaite mokytojos, vis dar nebuvo, nors žmonių, kurie tuo darbu jau rūpinosi, ir radosi vienas kitas. Pat sūmaniausias ir darbingtoniausias buvo kun. Staniukynas. Šitas kunigas iš tikrųjų buvo labai didelės energijos, ryžties, religinio idealizmo ir visiško atsidaavimo bažnyčiai (ne kišenei, kaip nevienas lietuvių kunigų) žmogus. Jo pastangomis buvo įkurta šv. Kazimiero seserų kongregacija 1907 m. mažame angliakasių miestelyje Pensilvanijoje (Mt. Carmel, Pa.). Pagrindiniai kongregacijos tikslai buvo šie: kurti mergaitėms lietuviškus vienuolynus, kur būtų galima paruošti jas mokytojoms; kurti akademijas, pradžios ir vidurinės mokyklas, ligonines ir seneliams prieglaudą. Darbas labai didelis ir sunkus, ir vargū vienas Staniukynas būtų jį įvaliojęs, jei ne ta be galo darbi ir rūpestinga motina Marija — Kaupaitė, to didelio Amerikos lietuvių patrioto ir karšto lietuviybės mylėtojo kunigo Kaupo sesutė. Ir iš šitų dviejų žmonių iniciatyvos, ryžties ir sunkaus darbo išaugo labai didelė lietuvių katalikų jėga: 1 kolegija, 5 vidurinės mokyklos (high schools), 34 pradžios mokyklos, 4 ligoninės ir vieni senelių namai. Kongregacijos kamienas tvirtai ir pastoviai prigijo Čikago-

je, o jo šakos (mokyklos) išsišleidė po visą kraštą.

Žinoma, šitie dideli lobiai ne lietuviams katalikams tepriklauso, tai aišku, bet vis dėlto ir lietuviai gali po jų stogu susirinkti, lietuviškai pasišnekėti ir savo vaikus lietuvių kalbos ar istorijos pamokyti. Bet šiaipjau tai jie yra tik antrininkai, kaip ir lietuviškoje parapijose, nes tikri šeiminingai yra airių, prancūzų ar vokiečių vyskupai, vadinasi, svetimi, ne savi, kaip Lietuvoje kad būdavo...

Vėliau (1922 m.) šv. Pranciškaus lietuvių seserys pasitraukė iš lenkų vienuolyno ir sukūrė savąjį lietuvišką vienuolyną Pitsburge (Pittsburgh, Pa.). Dar truputį vėliau (1924 m.) buvo įkurtas ir kitas lietuviškas vienuolynas, vardu Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolynas.

Taigi dabar lietuvių seserų mokytojų jau nebestigo: jų buvo ir kazimieriečių, ir pranciškiečių, ir jėzusiečių. Tik ar jos visos buvo geros ir nuoširdžios lietuvių: mylėjo Lietuvą, mėgo ir gerbė lituanistiką ir norėjo lietuvių vaikus išmokyti gerai, dorais ir tikrais lietuviams, kaip pvz. ta gėroji seselė Kunigunda? Čia klausimas labai kartus ir atsakymas nesaldus.

Pirmiausia, kazimierietės beveik visos tebuvo čia gimusios, augusios ir mokslą išėjusios lietuvaite; taigi Lietuvos kraštas, kalba ir papročiai joms buvo tik tiek mieli, kiek jų tėvai pasistengė joms tos meilės įkvėpti. O vieni stengėsi daugiau, kiti mažiau, dar kiti ir visai ne. Tokie net namie visada tik angliškai tekalbėjo, o apie senąją savo tėvynę net vieno gero žodžio neprasitarė. Nei Lietuva, nei jos kalba jiems nerūpėjo. Tačiau jie buvo labai religingi, taigi ir savo mergaičių sielą tik vieną religiją teugdė. Ir daugiausia tik dėl to jų sieloje — širdyje užsidėgė karštas noras stoti į vienuolyną ir tapti vienuolėmis. Ir kai jos tapo vienuolėmis, jos galėjo būti labai geros vienuolės ir mokytojos, tik jau lietuvaite tai visai menkos ir šaltos savo tėvų žemei bei kalbai. O lietuviškoje mokykloje juk nepakanka tik vieno religingumo, būtinai reikia ir lietuviškumo, labai šilto lietuviškumo, ypač mokant lietuvių vaikus jų tėvų krašto kalbos ir meilės. Bet šitos šilumos tik kai kurios seserys šiek tiek daugiau teturėjo, o daugumas jų labai maža arba ir visai nieko.

Gerai lietuviai patriotai pradėjo jomis nesitenkinti, net prie senųjų seserų, kaip seselė Kunigunda, savo meile grįžti, nors jos ir buvo išėjusios nelie-

(Tęsinys 5-ajam pusl.)

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 27, 1954

VADOVAS Į SVEIKATĄ

Geresniam sveikatos išlaikymui nauja knyga

BUKITE SVEIKI

kurią parašė ir išleido Dr. Steponas Biežis, SLA Daktaras Kvotėjas. Šioje knygoje aprašoma suprantama lietuvių kalba svarbieji sveikatos išlaikymo dėsni: KAIP BŪTI SVEIKU IR ILGAI GYVENTI.

Ši svarbi knyga privalo rasti kiekvienoje lietuvių šeimoje. Kaina tik 2 doleriai su prisuntimu. Tuojau užsisakykite.

Užsakymus siųskite knygos autoriui:

DR. S. BIEŽIS

3241 West 66th Place Chicago 29, Ill.
Telefonas: REpublic 7-7868

BUDRIK'S

3241 South Halsted Street

Atdara sekmadienį nuo 12 iki 6 val. vakaro.
Pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9:30 val. vakaro.

KREDITUOJA KIEK JUMS REIKALINGA!

Didelis dirbtuvės užpirkimas! Sutaupimas visiems namų reikalams! Didelis pasirinkimas iš įvairių išdirbysčių!

GYVENAMOJO KAMBARIO SETAI

\$149 vertės 2 gabalų gyvenamojo kambario setas	\$89.00
\$159 modernus Kroehler 2 gab. gyv. kambario setas	\$119.00
\$199 vertės 2 gab. puikių moderniški setai	\$138.00
\$239 vertės 2 gab. Jacquard Frieze setai	\$159.00
\$129 vertės dalimis (sectional) setai	\$59.00
\$149 vertės dalimis (sectional) setai	\$79.00
\$199 vertės Kroehler dalimis (sectional) setas	\$124.00

MEGAMOSIOS SOFOS

Simmons kėdė lova (chair bed)	\$37.00
\$70 vertės Sofa lova	\$39.00
\$259.50 Simmons apartamentinio dydžio Hide-a-Bed	\$199.00
\$139 vertės Brandwein Davenport	\$89.00
\$199 vertės Bran-Divan, modernišku audeklų	\$138.00
\$219 Kroehler Sleep-O-Lounge	\$159.00
\$299.50 Simmon Hide-a-Bed, Lawson stiliaus	\$199.00

MEGAMOJO KAMBARIO SETAI

Pilno dydžio lova ir dviguba komoda	\$59.00
\$109 vertės 3 gabalų miegamojo kambario setai	\$79.00
\$139 vertės 3 gab. Blonde miegamojo setai	\$99.00
\$199 vertės 3 gab. "Bleached" su dviguba komode setai	\$159.00
\$199 vertės 3 gab. 18 amž. mahogany veneger setai	\$159.00
\$239 vertės 3 gab. su dviguba komode rėsuto setai	\$179.00
\$269 vertės 3 gab. Cordovan, su dviguba komode setai	\$189.00

MATRACAI, LOVOS

BARGENAS ANT VISŲ GUOLIUI REIKMENŲ!

Reg. vertės \$59 Innerspring matracai, viena pusė vilnų	\$29.00
Reg. \$29 Resilient Innerspring matracai	\$19.85
Reg. \$39 Simmons Innerspring matracai	\$29.85
Reg. \$59 Simmons "White House" matracai	\$39.50
Reg. \$79 vertės garsios išdirbystės Sofa lova	\$58.00
Reg. \$39 vertės atskiros lovos, pasirinkimas	\$17.00

DINETTES - VALGOMOJO KAMBARIO SETAI

Reg. \$69 vertės Chrome Dnette	\$39.00
Reg. \$89 vertės Chrome Dinette	\$49.00
Reg. \$125 vertės Chrome Dinette	\$69.00
Reg. \$175 vertės Dinette setas	\$99.00
Reg. \$249 vertės 7 gab. valgomojo kambario setas	\$139.00
Reg. \$150 vertės 5 gab. Lloyds Dinette, šviesaus klevo	\$79.00

KILIMAI, KARPETAI

\$39 vertės "Wool Face" kaurai	\$19.00
\$9.00 vertės ketv. jardas Twist Broadloom, ketv. jardas	\$4.00
\$69 vertės 9x12 Axminster kaurai	\$49.00
\$79 vertės 9x12 Broadloom kaurai	\$59.00
\$99 vertės 9x12 Bigelow kaurai	\$69.00

RAŠOMIEJI STALAI (DESKS)

Klevinis mokinių raš. staliukas, vertės \$29, už	\$19.00
Blond Kneehole raš. staliukas, vertės \$59, už	\$39.00
"Typewriter desk", mahogany, vertės \$74.50, už	\$42.50
Kneehole raš. staliukas, odos viršum, vertės \$99.50, už	\$49.00

ĮVAIRIEMS REIKALAMS KEDĖS

\$14 vertės plastikos kedės	\$7.00
\$29 vertės televizijos kedė	\$14.00
\$49 vertės "Barrel" kedė	\$26.00
\$59 vertės Kroehler kedė	\$29.00

STALAI

\$19 vertės "coffee" stalas	\$9.00
\$21 vertės Cocktail stalas	\$10.00
\$35 vertės stalai	\$14.00
\$20 vertės "End" stalai	\$8.00

\$20.00 nuolaidos perkant tą naują \$59.00 vertės matracą viena pusė vilnų—dėl žiemos.

JOS. F. BUDRIK, INC.

3241 South Halsted Street

Budriko radijo valanda leidžiama kiekvieno ketvirtadienio vakare nuo 6 iki 7 val. vakaro iš stoties WHFC, 1450 kilocycles.

(Mesny. us 4-to pusl.)

tuviškus vienuolynus. Ir pačios senesniosios seserys nebūnai jaunasias temėgo, kam jos taip smarkiai kyla ir nori viršininkėmis (motinomomis) būti, vadinas, senesnes po savo sparnu pakišti...

Taigi ir vėl suliepsnojo kovos lietuviškose parapijose, ypač mokyklose, tarp jaunų ir senesnių seserų mokytojų. Tik šitos kovos, palyginti su pirmesnėmis parapijų kovomis, buvo švelnios, žmoniškos, net kultūringos, nes nė viena sesuo kitai sesei akių neišlupinėjo, nėgi į teismą bėgo, nors žodžiais ir labai karštai apsišaudė. Bet žodžių šūviai daugiausia tik sielą bei širdį tepasiekia ir jas abidvi daugiau pataiso nei pagadina. Taigi ir seselės nepagėdo, teisybę sakant, pasitaisė, aprimo ir pagal savo pašaukimą gyveno.

Įdomu tarti žodį, kaip iš tikrųjų buvo.

Taigi, kai kazimierietės įsigalėjo skaičiumi, turtais ir autoritetu, tai pajuto tą nelengvai tesuvaldomą žmogaus jausmą: būti viršuj. Bet senesnės seserys, nors jos ir buvo išėjusios nelietuviškus vienuolynus, vis dėlto nenorėjo, kaip ir kiekvienas save gerbiąs žmogus, būti apačioj. Jos manė ir tikėjo, kad vyresnis jų amžius laiduoja joms ne tik tai gausesnės patirties, bet ir išminties. Tai nusileisti jaunesnėms, mažiau tepatyrusioms ir išmanančioms, jos negalėjo. O vis dėlto turėjo. Jaunosios, mat, turėjo daug parapičių, kurie jas užtarė ir rėmė. Jos juk buvo jų dukros. Tai daugiausia dėl to kazimierietės, arba jaunosios seserys, kovą laimėjo ir pakilo į viršūnes, kur ir šandien tebestovi. Ir kovos baigėsi gražiai, net ir pavydas ištirpo, išnyko, nes senosios seserys jau kuone visos išmirė, ir sakoma, kad jų dvasios jaunosioms neprisivaidina ir neprikaišioja senųjų nuodėmių, jei iš tikrųjų galima vadinti nuodėme žmogaus ambiciją būti viršuj...

Dabar, kai jau visai aiški parapiinių mokyklų ir jų seserų mokytojų atsiradimo ir gyvenimo istorija, laikas paklausti, ar tose mokyklose ir jų mokytojų širdyse daug meilės ir pagarbos surado lituanistika? Ne. Daugeliu atvejų net mažiau nei pirma. Kunigai amerikonejo (vieni iš menkos meilės lietuvių, o kiti nepajėgdami atsilaikyti prieš naujas gyvenimo sąlygas, apie kurias jau buvo kalbėta XLII straipsny), o seserys mokytojos, čia gimusios ir augusios, daugiau linko į savąją gimtąją kalbą, negu į lietuvišką. Pagaliau atsirado ir parapičių, kurie reikalavo savo klebonų, kad jų vaikai nebūtų varginami lietuvių kalbos pamokomis, nes tai, girdi, atima iš jų daug laiko, sveikatos, mjejo ir gyvenimo malonumų.

Tas pats daroma ir šandien — net tą pačią dieną ir valan-

5 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 27, 1954

da, kada šitas straipsnis yra rašomas.

Siaip ar taip, bet atrodo, lyg išgamos persikūnytų į naujas kartas, ir todėl jie niekad neišnyktų...

Dr. Alg. Margeris
(B. d.)

AUTOMOBILISTAI
Paruoškite savo automobilius pavasariui!
"Geriausieji 1954 metų pirkiniai!"

Sėdynių apmušalai \$9.95 ir aukščiau.
Convertible stogai \$34.95 ir aukščiau.

Lake Auto Painting Co.

1901 W. Lake Street
Tel.: HAymarket 1-7775

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA

• Visų rūšių apdraudos asmenims ir biznio įstaigoms. • Finansavimas.
Draudžiū ir perdraudžiū visose draudimo bendrovėse.
JONAS KIRVAITIS, Gen. apdraudų brokeris ir savininkas.
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 So. Ashland Ave., Chicago 36 Ill. Tel.: WA 5-5671—Rez. HE 4-4033
Darbo val.: kasdien 9:30—4:30; be to, pirm. ir ketv. 6:00—9:00 vakarais.

LIETUVIŠKA GĖLIŲ PREKYBA

"PEOPLES FLORIST"

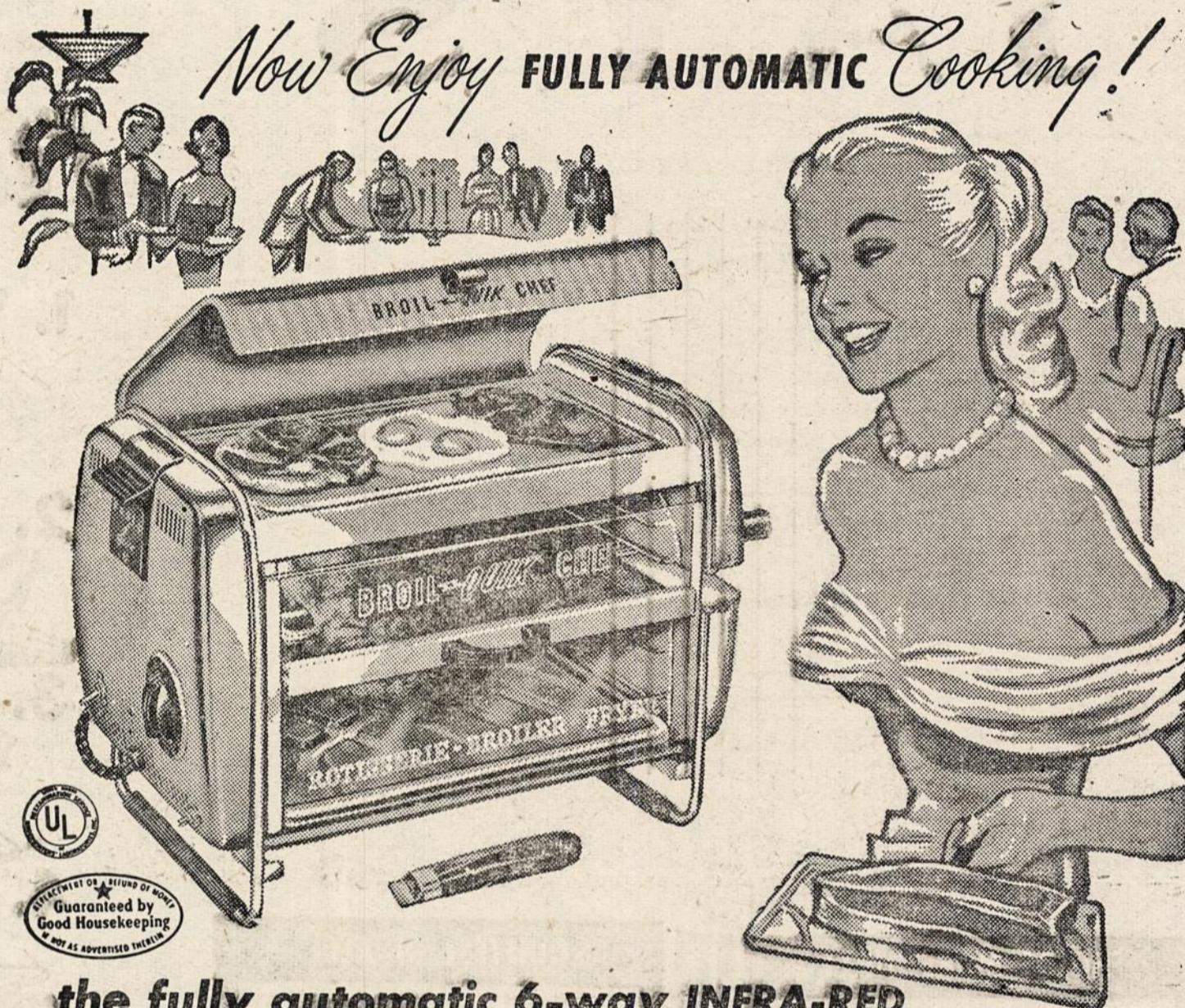
Meniška atliekame visokius gėlių užsakymus:

- ★ VESTUVĖMS
- ★ VARDINĖMS
- ★ KRIKŠTYNOMS
- ★ LAIDOTUVĖMS

Savininkas R. ir O. HOMKO

1850 West 47th St.

LAfayette 3-1786

the fully automatic 6-way INFRA-RED

BROIL-QUIK CHEF

the World's Largest Selling Rotisserie

It BARBECUES • ROASTS • TOASTS • BROILS • GRILLS • FRIES!

Cooking with the automatic BROIL-QUIK Chef is so cool, quick 'n' easy. It's almost magic the way the rotisserie turns itself, times itself... even shuts itself off! You'll get "picture" roasts, tangy barbecued chicken, exotic shish-kebab. From the spacious broiler comes sizzling steaks, chops and hamburgers in the time it takes to set the table. From the top grill, crackling ham and eggs, sausages — you name it! All this in a unit that's so compact, beautiful and efficient that more BROIL-QUIKS are sold throughout our land than any other brand. Come in for your BROIL-QUIK demonstration today!

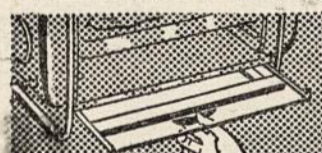
...when you buy a **BROIL-QUIK** you buy the BEST!

EXCLUSIVE WELL & TREE TRAY

• Channels all the delicious juices for easy pouring.

with timer (model illustrated)

SLIDE AWAY GLASS SPATTER SHIELD

• Watch your roasts through every stage of cooking. Slide it under unit into concealed compartment when broiling.

Model GT \$69.95
Reduced now to **\$49.95**

EXTRA ROTATING GRILL SPIT

• Barbecues or rotates steaks, chops, hamburgers.

LIMITED TIME ONLY

2-HEAT CONTROL that really works

• A quick searing heat for broiling — a specially controlled heat for barbecuing and roasting.

• Concealed electric motor • 6 broiling levels • Kool-Grip detachable tray handle • E-Z Clean tray levels • Unique infra-red element allows you to use top and bottom sections together • Full year factory guarantee, including motor.

UNION APPLIANCES

40 So. Clinton Street

DEarborn 2-4838

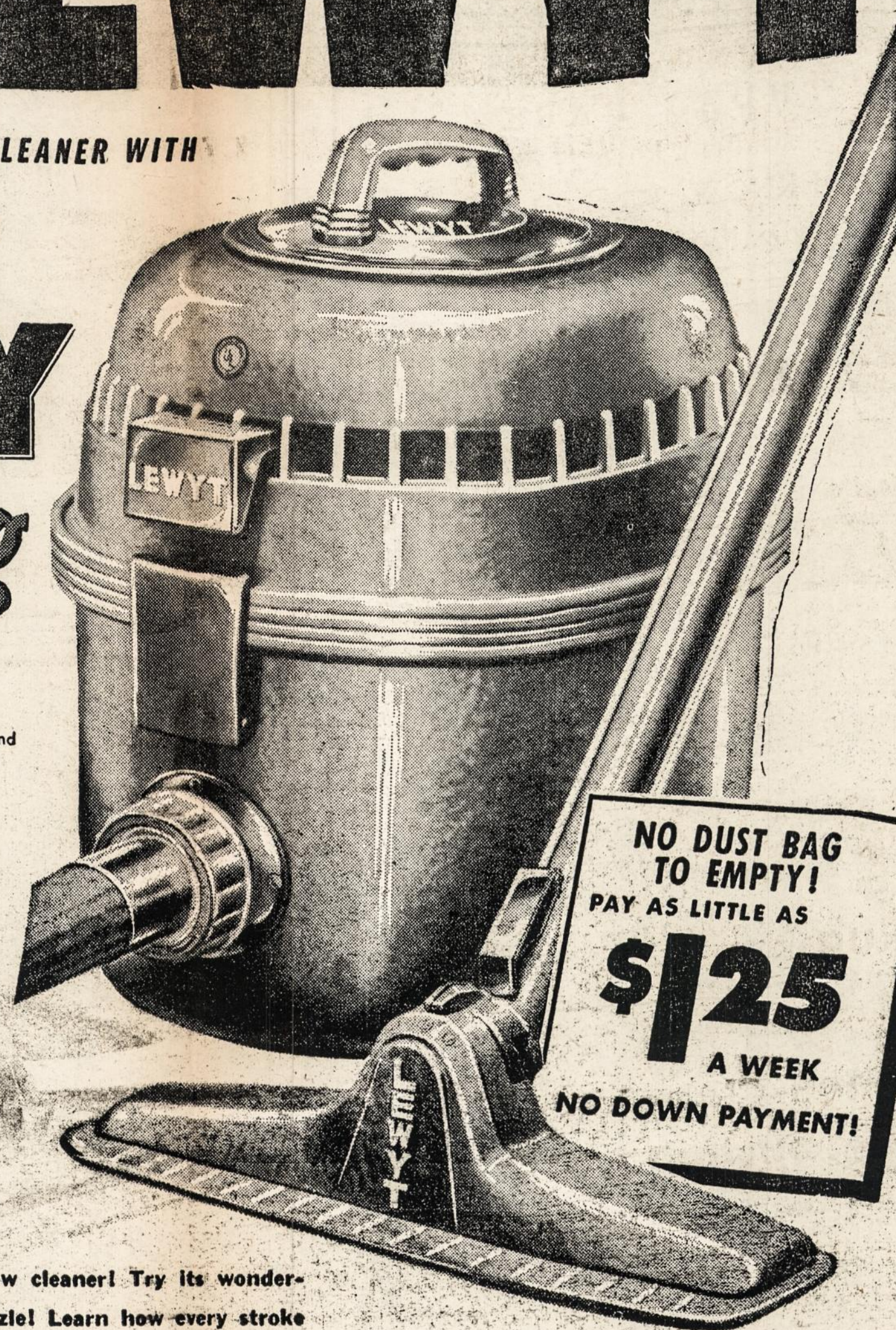
OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

NOW at BEE JAY'S

NEW!
the 1954

LEWYT

WORLD'S FIRST AND ONLY VACUUM CLEANER WITH
automatic
4-WAY
rug cleaning

1. Wide-Angle Suction!

(on forward stroke)
Full 11 1/2" "wide area" suction for deep-down dirt and surface litter!

2. Pile-Combing Action!

Automatic Comb-Valve picks up threads, cat and dog hairs!

3. Rug-Brushing Action!

Adjustable Fuller Brush grooms nap, restores lost colors!

4. Deep-Cleaning Suction!

(on back stroke)
Concentrated high-velocity suction gets stubborn ground-in dirt!

OFFICIALLY
ENDORSED
by National Institute
of Rug Cleaning, Inc.

Vacuum your rugs daily. Have them professionally cleaned at least once a year by a professional rug cleaner.

Come see this powerful new cleaner! Try its wonder-working No. 80 Carpet Nozzle! Learn how every stroke gets dirt 4 ways—without "chewing up" your rugs—without vacuuming over and over! Come discover faster, easier rug care than you ever dreamed possible!

MORE ADVANCED FEATURES THAN ANY OTHER CLEANER TODAY!

PIVOTS ON "CIRCULAR TRACK" BASE! Sits in center of room, reaches wall-to-wall! No "swivel-top" to jam! Won't tip!	PERIPHERAL SILENCER—NO ROAR! Quietest cleaner of all! Gentle hum won't fray nerves, upset baby's nap!	ALLERGY-PROOF MICRO-DUST FILTER SYSTEM! Traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch! Used by hospitals!	SUCTION-CONTROL DIAL! Just like ironing, you dial "wool rugs," "cotton rugs" or "drapes!"
---	---	---	---

NO EXTRAS TO BUY!

Comes complete with everything to clean your home floor-to-ceiling!

- 2 Wands
- No. 80 Carpet Nozzle
- Floor-Wall Brush
- 8-Ft. Hose
- Power Sprayer
- Upholstery Nozzle
- Dusting Brush
- Crevice Tool

FREE HOME TRIAL! COME IN TODAY!

Saves work! Saves your rugs! At every stroke Lewyt's amazing No. 80 Carpet Nozzle gives you:

- 1. WIDE-ANGLE SUCTION!** (on forward stroke) Wide 11 1/2" suction for deep-down dirt, surface litter!
- 2. PILE-COMBING ACTION!** Comb-Valve picks up threads, cat and dog hairs!
- 3. RUG-BRUSHING ACTION!** Adjustable Fuller Brush grooms nap, restores colors!
- 4. DEEP-CLEANING SUCTION!** (on back stroke) High-velocity suction gets stubborn ground-in dirt!

Bottom view of No. 80 Carpet Nozzle!

OPEN MONDAY AND THURSDAY
EVENINGS

COME IN NOW! FREE DEMONSTRATION! BIG TRADE-IN ALLOWANCE!

FREE HOME TRIAL!
PHONE OR COME IN
TODAY!

Lewyt is specially designed for bare floors, fibre rugs, walls! Toss away your mops and brooms, they only push dirt around! Lewyt's Floor and Wall Brush and suction get rid of dust and dirt for good!

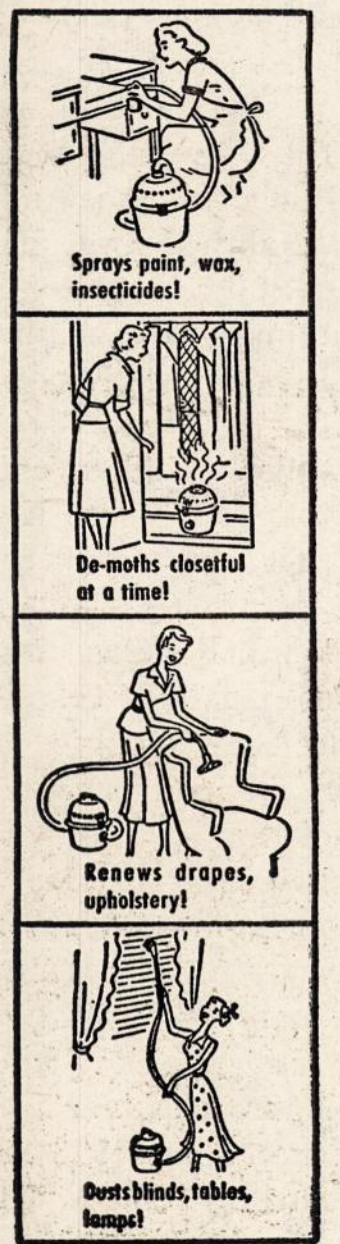
Now, no more mess of mops, brooms, dust pans. No more flying dust to fill your lungs or cover your furniture.

Once over and Lewyt's Floor and Wall Brush gets all the dirt—even in cracks, under moldings, beneath furniture.

What's more, with this sensational new cleaner you can do everything from dust blinds to spray paint! Come see it today!

World's only vacuum cleaner with
automatic 4-WAY
rug cleaning!

- Gets rug dirt 4 ways! No. 80 Carpet Nozzle combs rugs, brushes them uses 2 kinds of suction at every stroke!
- Rotates in center of room—reaches wall-to-wall! No "swivel-top" to jam—won't tip!
- No dust bag to empty! Simply toss out extra-big "Speed Sak" a few times a year!
- Peripheral-Silencer—no roar! Quietest cleaner of all!
- Allergy-proof Filter System Traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch!
- Suction-Control Dial! You can dial "wool rugs," "cotton rugs" or "drapes!"

HOLDS MORE DIRT!

No dust bag to empty—just toss out "Speed Sak" a few times a year! Tests prove it holds more dirt in use!

QUIETEST OF ALL!

Peripheral-Silencer hushes Lewyt to gentle hum! Won't fray nerves or even disturb baby's nap!

NO LEAKING DUST!

Allergy-proof Filter System traps dust even smaller than 4/100,000 of an inch! Preferred by hospitals!

ROTATES WITHOUT TIPPING!

Pivots on "Circular-Track" base for round-the-room cleaning! No "swivel-top" to jam—won't tip over!

NO EXTRAS TO BUY!

Comes with all tools to clean floor-to-ceiling! Floor tools are strong yet light metal—not plastic!

CONTROL SUCTION!

Just like ironing, you can turn finger-tip dial to "wool rugs," "cotton-rugs" or "drapes!"

BEE JAY STORES

15 W. Hubbard St.
Whitehall 4-3253

Knygų aktualijos

Neseniai išėjusi iš spaudos Juczo Kėkšto poezijos knyga "Etapai" apima 1933—1953 m. jo kūrybos laikotarpį. Knyga turi šiuos skyrius: Mėlynas gaisras, Toks gyvenimas, Anapus upės, Rudens dugnu, Audros dykuma, Nakties jūra, Eilės naujos, Staigus horizontas, Kelias viršūnėn, Ramybė man, Lujano stebuklas ir Negyvo angelo daina.

"Etapus" išleido Ventos leidykla. Aplanką piešė Kazys Janulis. Tiražas — 500 egz.; 142 psl.

Poetas J. Kėkštas pirmą savo poezijos rinkinį "Toks gyvenimas" išleido Vilniuje 1938 m. Kiti jo rinkiniai pasirodė: "Rudens dugnu" — Romoje 1946 m., "Staigus horizontas" — Romoje 1946 m., "Diena naktin" — Buenos Aires 1947 m., "Ramybė man" — Brooklyne 1951 m. ir Juliaus Slovaackio poezijos "Mano palikimo" vertimas — Buenos Aires 1948 m.

Alfonso Tyrulio sonetų knygą "Laukų liepsnas" išleido Ventos leidykla. Tiražas 500 egz.; 44 psl. Iliustravo dail. P. Osolskis.

Knyga padalinta į du skyrius. Pirmame "Obelis auksinėj žaroj" skyriuje telpa 20 sonetų, o antrame "Takas į tolimas" — 16 sonetų.

IS TERROS LEIDINIŲ

"Mykolas Sleževičius", tokiu vardu pavadinta žymaus mūsų valstybininko Mykolo Sleževičiaus monografija, jau išėjo iš spaudos ir paskleista knygų rinkoje. Tai stambus didelio formato apie 350 psl. veikalas, kuriame plačiai apžvelgiamas visas Mykolo Sleževičiaus gyvenimas, jo politinė veikla, pabrėžiamas jo didžiulis vaidmuo, atstatant Lietuvos nepriklausomybę ir nepriklausomybės kovų metu, o taip pat plačiai nušviečiamas visas laikotarpis, kuriame jis gyveno ir dirbo. Daugeliu atžvilgių ši knyga — tai mūsų laisvės kovų istorija. Knygą parašė keli autoriai: Julius Būtėnas, Mečys Mackevičius, Kazys Škirpa ir kt., gausiai pasinaudodami dokumentine medžiaga, iliustruota fotonuotraukomis iš šeimos albumų, ir kt. Redagavo Antanas Rūkas, išleido knygų leidykla Terra.

Vinco Krėvės "Rytų pasakos" jau išėjusios iš spaudos ir paskleistos knygų rinkoje. Knygoje yra penkios pasakos-apysakos, ir tematika, ir siužetu iš rytų tautų: indų, persų ir arabų gyvenimo, tautosakos ir mitologijos. Jaunasis Vincas Krėvė — ši knyga priklauso Vinco Krėvės jaunystės kūrybai — šioje knygoje, kaip ir "Šarūne", gilus, audringas, neramus. Knygą įdomi vaizduojamų kraštų egzotiškumu, žmonėmis ir tolimų kraštų vaizdais, puikiu stilium, pasigėrėtinu pasakojimo talentu, paliečiamų problemų amžinu-

mu. Tai vienas nedaugelio veikalų mūsų literatūroje, kuris lygiai įdomus ir mūsų mokykliniam jaunimui, ir suaugusiam skaitytojui.

Terros knygos klubas turi gražų pasisekimą. Iki šiol į jį susibūrė jau daugiau kaip vienas šimtas skaitytojų, kurių tik nežymi dalis čekagiškiai. Pirmosios klubo plano knygos — "Didžioji kryžkelė" ir "Rytų pasakos" — jau pasirodė iš spaudos ir išsiuntinėtoms visiems klubo nariams. Toliau (Tęsinys 9-tam psl.)

Vestuvėse, krikštynose, pobūviuose ir namuose tinkamiausia vartoti yra
LIETUVIŠKI SALDAINIAI
KAUNAS, VILNIUS, PALANGA VARDAIŠOKOLADINIAI, VAISINIAI,
ŠALTMETINIAI, KARVUTĖ IR KITOKIOS RUŠYS.
Reikalaukite visose lietuviškose maisto krautuvėse ar tiesiai iš gamyklos.
Rašykite:
MR. STASYS PETRAUSKAS, 836 W. 33rd Place, Chicago 8, Illinois.

**BEN PAVIO
BIRTHDAY PARTY**
bus ši šeštadienį, kovo 27 dieną
ANN'S TAVERNOJE, 3559 So. Union Ave.
Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos
— 1 valandos darbas —

State Dental
Plate Laboratory

1635 W. 47th St. YArds 7-4499
944 W. 63rd. WAlbrook 5-2558
639½ W. 63rd St. WE 6-2608

Dirbtini Dantys

Laisvi ar nepritaikyti?

— 1 valandos darbas —

Cleveland Dental
Plate Laboratory

456 W. North Ave. MI 2-6221
404 E. 47th Street. AT 5-6880
160 Milwaukee Ave. HU 9-3242

Dirbtini Dantys

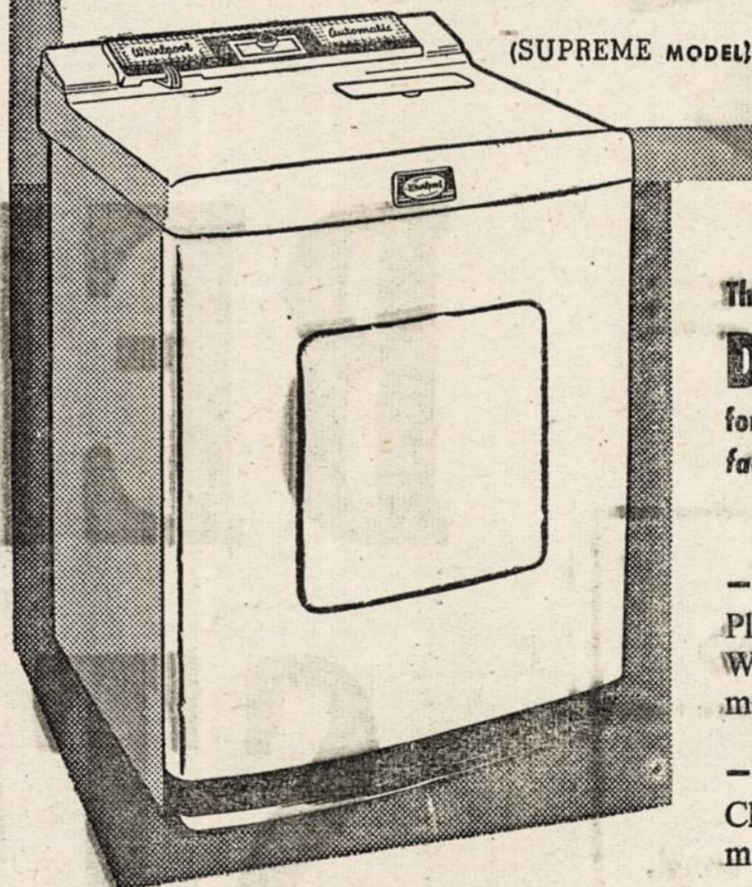
Laisvi ar nepritaikyti?
DANTŲ PLOKŠTELĖS
pataisomos ir stipriai įstatomos.
Sužaloti dantys pataisomi,
o nuotrupos išlyginamos.
— valandos darbas —

A-1 Dental
Plate Laboratory

22 W. Madison, Room 223,
DE 2-6804
1587 W. Ogden Ave. MO 6-3733
1425 Wilson Ave. LO 1-9280
2003 W. Lawrence SU 4-8708

Whirlpool beats the sun

at drying clothes!

The Fully Automatic
DRYER you need
for the work-free (and
fade-free) drying you want!

- beats the sun in **NO-FADE DRYING!**
Plaids and prints stay bright and gay... while Whirlpool's indirect Tempered Heat dries garments safely and spotlessly.
- beats the sun in **FLUFFY-SOFT DRYING!**
Clothes tumble dry far fluffier—so *wrinkle-free* many pieces need no ironing.
- beats the sun in **TIME-SAVING DRYING!**
Breeze-blown ThermaFlow Action dries a big 9-lb. laundry load in *minutes!*
- beats the sun in **JUST-RIGHT DRYING!**
Protection for your dainty fabrics... assured by Whirlpool's broad Temperature Selection.

EASY TERMS

More exclusives! More
benefits—yours with
WHIRLPOOL:

• Efficient Force-Flo Venting—frees you of lint and moisture worries • Handy Interior Light • Finger-touch Door Release • Distinctive Cabinet beauty, with Life-Coat Finish • Trim, new Flush-to-Wall Construction.

Come in! See a demonstration here o
the DRYER that out-does all outdoors

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

(Tęsinys iš 8-to pusl.)

eina Vydūno "Probočių šešėliai", Sruogos "Milžino paunkmėj", Aisčio "Apie laiką ir žmones" ir Gogolio "Mirusios sielės", kurios visos pasirodys dar šį pavasarį. Visi klubo nariai knygas ima pasirinktinai, naudojami beveik trečdalis nuolaida, o pirmieji du šimtai narių visas užsisakytas knygas gauna įristas į kietus viršelius.

Bernardo Brazdžionio "Didžioji kryžkelė" jau išparduota. Leidykla daugiau nepatenkina ne tik platintojų, bet ir paskirų skaitytojų užsakymų, surenka visus neparduotus egzempliorius iš platintojų ir rezervuoja tik Terras knygos klubo nariams. Šios knygos pasisėkimas buvo nepaprastas. Trys ketvirčiai tiražo buvo parduoti anksčiau, negu knyga laimėjo praėjusių metų literatūros premiją, o iki viso tiražo išpardavimo truko tik nepilni trys mėnesiai.

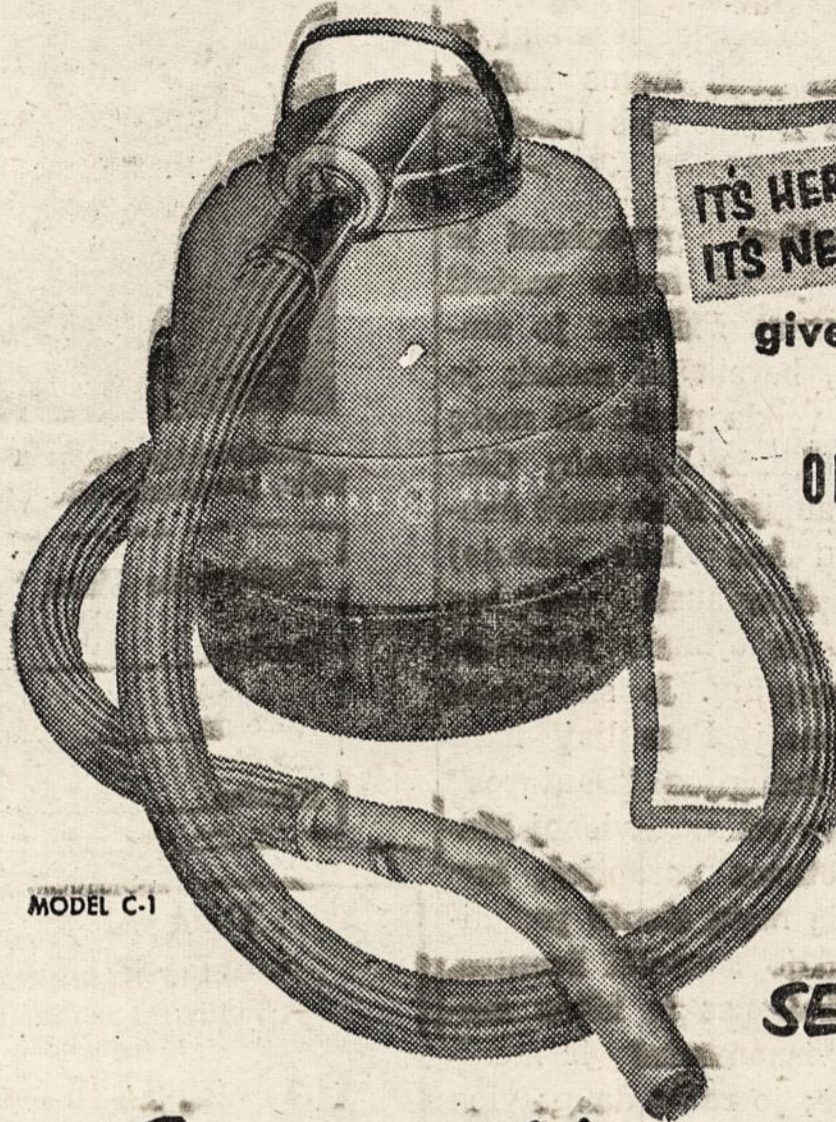
Išgarsėjusi norvego Thor Heyerdahl knyga "Kon-Tiki" netrukus išeis ir lietuviškai. Vertimą Terrai parūpino St. Vainoras. Ši knyga jau keleri metai yra "best seller" visose kalbose, kur tik pasirodė jos vertimai. Knygoje Thor Heyerdahl aprašo garsiąją Kon-Tiki ekspediciją, be abejo, pačią drąsiausiąją visoje mokslų istorijoje. Keli drąsūs vyrai, pasiryžę įrodyti užkalkejiems profesoriams, jog vienišų Polinezijos salų gyventojai kilmės yra Peru indėnai, prieš keliolika šimtmečių primityviausiais plaukais pasiekę minimas salas, ir, negalėdami kitaip nugalėti jų abejingumo, patys ryžtasi atlikti tą kelionę primityviausiomis, seniesiems Peru indėnams žinomomis priemonėmis, be geležies, vinies ir metalo susiriša paprasčiausią rasti plaustą, pasistato kuklią bananų lapais dengtą palapinę, išsikelia būrę ir leidžiasi tūkstančius mylių į vakarus, per Ramiojo vandenyno beribę. "Kon-Tiki" — tai lyg nuotykių romanas, prikaustas skaitytoją, atskleidžia naujus horizontus, parodas, kaip moka dirbti drąsūs ir sumanūs vyrai, siekdami užsibręžto tikslo. Knyga bus gausiai iliustruota ekspedicijoje darytomis nuotraukomis ir piešiniais.

Vydūno "Probočių šešėliai" artimiausiomis dienomis išeis iš spaudos. Šią knygą leidžia Terra. Didesniam šio žymaus Maž. Lietuvos lietuvių pagerbimui knygos rašyba ir išvaizda paliekama visai vyduniška, kaip ji buvo išleista prieš keliasdešimt metų. Knygoje bus keturi atskiri Vydūno veikalai: Anga, Vėtra, Ne sau žmonės ir šventa ugnis, ji papildyta trumpa įžanga, apibūdinančia Vydūną kaip žmogų, kūrėją ir filosofą. Vydūno atvaizdas ir ištrauka iš laiško. Šios knygos išleidime Terrai talkina Vydūno fondas, besirūpinąs Vydūno raštų išleidimu ir paminklo statyba. V. C.

9—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 27, 1954

Gigantic Trade-in up to \$35.00 for your old Cleaner

GREAT NEW PERFORMANCE! OUTSTANDING NEW VALUE!

MODEL C-1

IT'S HERE!
IT'S NEW!

G-E Swivel Top Cleaner
... the Cleaner that
gives you Reach-Easy Cleaning.

ONLY **\$89.95***

*Manufacturer's Suggested Retail Price

Sensational New

VACUUM CLEANER

UNION APPLIANCES

40 So. Clinton Street

Dearborn 2-4838

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

"NAUJIENOSE" SKELBTIS VISUOMET APSIMOKA

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvietą sutaupytą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaro.

SAVINGS
INSURED
UP TO
\$10,000

FEDERAL
SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Virginia 7-7747

VYDŪNAS — TAUTOS ŽADINTOJAS

(Iš doc. J. Paupero pasakytų minčių Vydūno minėjime Lietuvos Auditorijoje kovo 21 d.)

Daugelio tautų didieji vyrai vadinami tautos žadintojais, tautos tėvais — patriarchais, tautos mokytojais. Tokiais pavadinimais norima pažymėti ir išskirti, kuo jie nusipelnė savo tautai.

Vydūno veiklai, jo kūrybai ir įtakai mūsų tautos gyvenime pažymėti reikėtų suminėti daug pavadinimų, nes Vydūno veikmuo labai gilus: jis ne tik visuomenininkas — organizatorius, bet ir mąstytojas kūrėjas.

Laiminga Mažoji Lietuva ir visi Lietuvos vaikai, kai sunkiu tautos gyvenimo metu kilo pranašas, žadinęs savo tautos brolius naujam prisikėlimui, kūrybingam darbui laisvėje, ištvermei ir dvasios skaidrėjimui kovų ir tremties sunkumų dienose.

Jei kiti mūsų didieji tautos vyrai savo vardą į istorijos lapus įrašė savo šviesiais žygiais ir vertingais kūriniais, tai Vydūnas savo gyvenimo, minčių, visuomeninės veiklos ir kūrybos originalumu, savo "Probočių šešėliais" parodęs tautos laisvėjimo kelius, nenuilstamai žadinęs amžinąją ugnį tautos vaikų širdyse, laikydamas tautos gyvatą geriausių mūsų dvasios

jėgų auka pačiai tautai išlikti, mūsų uždavinius matydamas asmens tobulėjime ir kūrybinių jėgų auginime bei pasireiškimo pilnume, — buvo tarp kitų mūsų tautos didžiųjų tas vienintelis, kuris labiausiai išsamiai ir sistemingai rodė mums individo, tautos ir žmonijos tobulėjimo kelius.

Tad Vydūno gyvenimui ir veiklai pažymėti tenka vartoti ir atitinkamus žodžius: jo amžius ilgas, beveik 85 metai; jo kultūrinė veikla plati: 40 metų vadovavo Tilžės Lietuvių Giedotojų Draugijai ir suruošė daugiau negu kas kitas Mažojai Lietuvoj daugiausia vadybos menų ir giedojimų. Jo skatinimų viešų parengimų. Jo skatinimų prieš Pirmąjį Pasaulinį karą įsteigtos draugijos "Santaros" skyrių buvo veik kiekvienoj Mažosios Lietuvos parapijoj, kur jis per eilę metų skaitė paskaitas ir padėjo suruošti šventes, pats vaidindamas ir kitus mokydamas visuomeninės ir meninės veiklos; jo raštų daug: vien vaidinimams parašė 32 veikalus; plačiai pasireiškė jo mintis filosofijoje — parašė 14 filosofinių raštų; jo mokymas įtakingas, nes jo auklėjamoji įtaka buvo ryški tiek lietuvių, tiek ir kitataučių tarpe.

Ar Vydūną vadintume žymiausiu tautinės sąmonės žadintoju Mažojai Lietuvoj ir tos sąmonės skaidrintoju visoj Lietuvoj, ar tautos pačiu įtakingiausiu auklėtoju, vis tiek mes ne pilnai tenusakytume paties Vydūno vaidmenį lietuvių tautos gyvenime, nes jam ne tiek rūpėjo patys lietuvių asmens pasireiškimai, kiek pati lietuvių dvasia, jos sąmoningumas, skaidrumas ir kūrybingumas bei pats lietuvių ir apilamai žmogaus tobulėjimas.

Tad tuo požiūriu tenka Vydūną vadinti pranašu, dvasios ir vidinio gyvumo žadintoju ir sielos gelmių regėtoju — aiškintoju. (Tęsinys 11 psl.)

PRASTAI JAUČIATĖS DĖL

Galvos skausmo . . Nevirškinimo
Skrandžio Sutrikimo
Nervingumo - Nemigos - Prasto
Apetito . . Skrandžio dujų
kylančių
dėl užkietėjimo?

Isigykite Dr. Peter's Gomozo šį vakarą, ir pamatysite, kad rytoj jausitės daug geriau. Priežastis to yra, kad Gomozo teikia trigubą pagalbą — (1) liuosuoja vidurius, (2) išsklaido dujas, (3) sustiprina skrandį. Gomozo gaminama pagal ypatingą receptą iš aštuoniolikos (18) (o ne tik iš vienos arba dviejų) žolių, šaknų ir botaniškų medžiagų. Gamina firma turinti 84 metų patyrimą paruošime patikimų naminių gyduolių.

Kodėl turite kentėti dar nors vieną dieną dėl užkietėjimo? Padarykite kaip daugelis kitų daro — isigykite daugelio jau išbandytą gyduolę Dr. Peter's Gomozo.

Nusipirkite butelį šiandien. Jei negalite gauti Gomozo savo apylinkėje, pareikalaukite Specialaus Pasiūlymo Išbandymui.

Pasiųskite šiam "Specialiam Pasiūlymui" Kuponą Dabar

Vardas..... Idėtas čia \$1.00. Prisiųskite, apmokamu paštu, 11 uncijų dydžio butelį GOMOZO.
Adresas..... DR. PETER FAHRNEY & SONS CO.
Dept. 670-56-4M
256 Stanley St., Winnipeg, Man., Canada
4541 N. Ravenswood Ave., Chicago 40, Ill.
Miestas.....

DANA

DANA

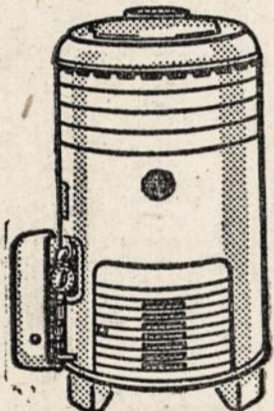
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ GINTARO GAMINIŲ.

Lietuviški audiniai, medžio ir odos išdirbiniai, meniški margučiai ir kitos prekės mūsų krautuvelyje.

DANA, 1445 So. 49th Ave., Cicero 50, Ill.

Modern Garbage AND Trash Disposal Is Here!

LOAD IT! DIAL IT! FORGET IT!

• Gets rid of wet or dry garbage, all burnable rubbish. Saves outdoor trips. Easily installed in basement, garage or yard.

EASY TERMS

ALL NEW
DUO-THERM

DIRECT-FIRE

Gas Incinerator
SOUTHWEST
Plumbing and Heating

6108 So. Western Avenue
HEmlock 4-5195

SAUGESNĖS vietos taupymui niekur nerasta. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000. Penkiasdešimt metų patyrimo ir draugiško pataravimo.

Štabas kalba lietuviškai

DISTRICT SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

NOW YOU CAN OWN THE NEW
HOOVER *Lark*

Light Weight, Low Cost, Full Size

EASY TERMS

Easy to use! Faster cleaning!
No bag to empty!

Complete attachments
for all home cleaning!

Special KING-SIZE TRADE-IN allowance

for your old cleaner—now at

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY

1570 N. Milwaukee Ave. HUmboldt 9-1600

(Tęsinys iš 10-to psl.)

Jam rūpėjo žadinti tiek Lietuvio tautos, tiek ir paskiro lietuvio sielą, kad ji pasireikštų skaidrios išminties prisunkta kūryba, pati savyje kilni, kuri, kovodama su svetimomis įtakomis, išliko gyva probočių šėšėliuose, reiškėsi veldėtojo pasiilgimu, skambėjo jūrų varpais, džiūgavo ir reiškėsi giesmėmis ir dainomis, kuri, slopinama svetimųjų, ilgesingai veržėsi prie to, kuris jai skirtas likimo keliais ir žvaigždžių takais. Jai turėjo vesti į tautos ir jos pačios dvasinę didybę ugdančius laimėjimus.

Tiek pavienio žmogaus, tiek ir paskiros tautos gyvenimas auga iš kūrybiškai apsišviečiančio ir savo esmėje tvirtėjančio žmoniškumo. Tik auginant žmoniškumo galias, stiprėja ir pavienio žmogaus, ir paskiros tautos gyvumas, ir tik tuo būdu abu gali sėkmingai įsijungti į didįjį kūrybos vyksmą ir vykdyti Kūrėjo valios skirtus uždavinius. Gilliam sąmoningume ir dideliu dvasios spindėjime ir gyvume, Vydūnas matė tiek paskiro lietuvio, tiek visos Lietuvos tautos užtikrinimą išlikti patiems "sau žmonėmis", tikrai nepriklausomiems. Tautos stiprybė reiškiasi jos vaikų galybe. Pavienis žmogus ir paskira tauta išryškėja ir labiau įprasmina savo esimą, kuo ji labiau apsišviečia savo esmiškuoju gyvumu, arba sąmonės šviesėjimu. Tad žmogaus esmės šviesėjimas yra pats prasmingiausias kūrybos vyksmas. Šviesėjant žmogaus ir tautos esmei, giedrėja ir pats abiejų likimas, nes, šviesėjant žmogaus esmei, jis patiria kūrybos galių laiminimą.

Juo lietuvis sugebės apsišviečianti kilnesniu žmoniškumu, tuo labiau jis tvirtins savo paties ir savo tautos gyvumą. Kas visiška pasisikiria savo darbui, tas tvirtėja pačiu pasiryžimu patį darbą sąžiningai įvykdyti. Tad patį žmogaus paskirtis yra kuo gyviau apsišviečiantis savo esme, ir įvykdyti Kūrėjo valios, skirtus uždavinius, grįžti prie paties Kūrėjo. Pačios dievybės žmogus tegali tik per tautą pasiekti. Tai mokydamas, Vydūnas buvo pats tautiščiausias mūsų tautoje mąstytojas ir mokytojas.

Pasak jo, Likimas, arba Dievo Apvaizda, verčia kentėti ir kovoti, kad stiprėtų pats žmoniškumas. Šviesom žengžiama tik per darbą, kovas ir kentėjimus.

Pats žmoniškumas nestiprėja, kai naudojama prievarta, bet tvirtėja per pasiaukojimą. Galima gintis, bet kitam keršyti yra nežmoniška. Gyvenimo patirtys yra tam skirtos, kad žadintų mūsų esmės galias. Savo esmės galiomis žmogus ryškiausiai pasireiškia santykiuodamas su kitais. Vienas žmogus kitam gali daugiausia skausmo ir džiaugsmo suteikti.

Pačios gyvenimo patirtys skatina žmogų pasireikšti savo esme, o pats pavienio žmogaus tikslas yra išsivaduoti iš pažmoniškumo ir tapti sau žmo-

gumi, sau viešpatimi.

Tauta tik savo narių dvasiniu skaidrėjimu pasiekia didesnio viešpatingumo. Pyktis, kerštas, pavydas, neapykanta, kaip pažmoniškumo, arba tikram žmoniškumui priešingos galios, kenkia tiek paskiram žmogui, tiek pačios tautos gyvumui. Stiprėjant pavienio žmogaus ir paskiros tautos žmoniškumui, auga ir

tvirtėja ir jų gyvumas ir jų kūrybos galingumas.

Kuo skaidriau švinta sąmonė arba vidinė asmens dvasinė šviesa, tuo gyviau, galingiau ir esmingiau gali pats žmogus pasireikšti savo tautoje. Tautos stiprėjimas ir nepriklausomumas tvirtėja augant paskiro žmogaus ir tautos vaikų žmoniškumui.

"NAUJIENAS" SKAITO VISU SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIERIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS

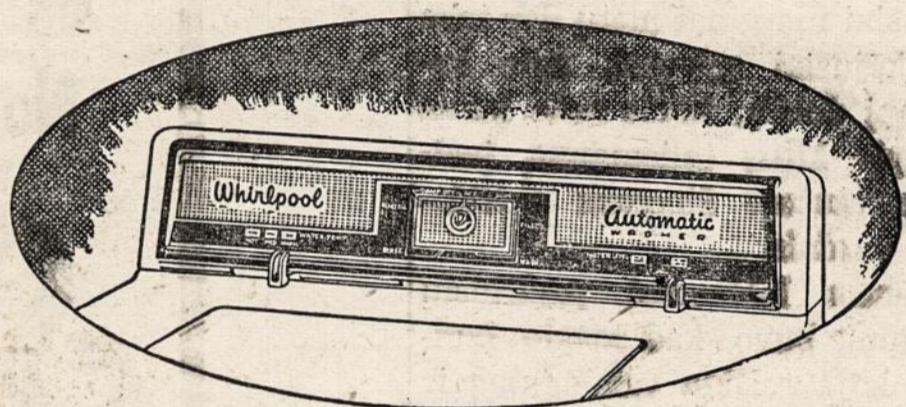
Skaitykite "N-nas"

GLASER'S

PROUDLY PRESENTS THE

NEW Guide Lite Control!

lights your way to brighter, easier, thriftier washdays!

Most convenient, most accurate Control Panel in home laundering!

Whirlpool

ALL FABRICS WASHER and DRYER

THE WHIRLPOOL Fully Automatic Imperial WASHER

EASY TERMS

THE WHIRLPOOL Fully Automatic Imperial DRYER

EASY TERMS

Here's effortless Guide Lite Control of the greatest benefits in automatic washing. A touch brings you famous Suds-Miser savings. New Select-a-Level water economy. The precise time and temperature that's best for any fabric. More exclusives: Sun-a-Tizer Lamp; Cycle-Tone Signal; Flush-to-Wall Construction.

No costly "guessing games" when you dry the Whirlpool Guide Lite way: safe-sure-fast! Exclusive new Delicate Fabric Control, and gentle breeze-blown ThermaFlow Action give you perfect results with ALL fabrics, from denims to dacrons. Other Exclusives: Sun-a-Tizer Lamp and Cycle-Tone Signal.

5 YEAR WARRANTY ON TRANSMISSION

See a Whirlpool Guide Lite Demonstration in our store.

GLASER'S FURNITURE and RADIO CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

Prospect 6-1790

Žmonių tikėjimas į laimę

(Ryšium su Pirmyn choro rengiamu "Laimos" operetės pastatymu)

Daug anksčiau, negu susikūrė religijos ar atsirado racionaliniai įvairių reiškinių aiškinimai, žmonės tikėjo, kad kai kurie dalykai turi antnatūralią galią. Mes žinome legendas apie mėlyną paukštę, kurios tematika yra sukurta nemirštamų literatūros veikalų, apie aitvarus, kurie pripildydavo mūsų prose-nelių aruodus, apie amuletus, kurie dėvėjami ant moters kaklo, turėjo ne tik vyrų dėmesį atkreipti, bet ir nuo nelaimės apsaugoti, apie talismanus, kurie saugodavo nuo ligų, apie rastą pasagą, kuri gindavo nuo piktų dvasių ir kurioje vinių skaičius turėjo reikšti, kiek ją radusiai merginai metų dar teks netekėjusiai gyventi, apie keturlapį dobilą, kuris neša laimę ir apie kitus talismanus, įvairiose tautosose žinomus skirtingais vardais.

Vienas labiausiai paplitusių tikėjimų buvo, kad kiškio (zūkio) koja reiškia vaisingumą ir derlingumą. Jis kilo iš pastebėjimo, kad kiškiai priklauso prie tų gyvulių, kurie greičiausiai dauginasi. Žmonės buvo įsitikinę, kad toji kiškio kūno dalis, kuri liečia gyvybės šaltinį žemę, turi būti ypatingai reikšminga. Todėl kiškio koja, ypač užpakalinė kairė, turėjo nepaprastą galią. Ji galėdavo net ligas pagydyti.

Matydami tokią didelį žmonių tikėjimą, rašytojai, poetai, muzikai ir kiti menininkai apie laimę nešančius dalykus sukūrė daug kūrinių, kurie dar ir šandien žavi mus savo grožiu ir didingumu. Tos pačios tematikos, amžiams einant, būna įvairiai interpretuojamos ir atnaujinamos. Šis paslaptingas laimę nešančių dalykų ir gyvūnų garbinimas, bei jais stebėjimasis, kuris siekia tolimiausius žmonijos laikus, tur būt, bus tol gyvas, kol pati žmonija gyvuos.

Vienas tokių kūrinių yra prancūzų kompozitoriaus Audran komiškoji opera "Laima", kuri originale skamba "La Mascotte". Websterio žodynas la mascotte pavadinimą paaiškina labai trumpai: daiktas ar žmogus, kuris tariamai turi nešti laimę. Žinoma, tas paaiškinimas nieko nesako apie pačią komiškąją operą. Bet jau užtenka kompozitoriaus Edmond Audran vardo, kad ja nenusiviltum. Šis 19 šimtmečio muzikas ypatingai domėjosi fantastiškais padavimais ir šalia "La Mascotte" parašė dar visą eilę operėčių, jų tarpe "Grand Mogul", "Olivette", "La Cigale", "La Poupee" ir kitas, kurios buvo ir yra statomos viso pasaulio scenose. Jos pasižymi tokiu įprastu prancūzams lengvumu, sveiku humoru, žavia muzika ir dideliu sąmojumi.

Labai džiugu, kad seniausias

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, MARCH 27, 1954

lietuvių choras Pirmyn savo ir taip gausią programą praturtino šia nemirtingą komiškąją operą. Mes ją pamatysime balandžio 25 d., atvelykio sekmadienį, 3 val. po pietų, Sokol salėje. Pastatyme šalia paskirų dainininkų dalyvaus 50 žmonių choras ir simfoninis orkestras. Pats choras paskutiniaisiais metais gavo daug naujų jėgų ir žinomo muziko Steponavičiaus vedamas bei diriguojamas išaugo į pirmaeilius Chicagos choras. Šioje komiškoje operoje atsiskleis jo visa galia ir tobulumas. Ne veltui choristai jau kelintas mėnuo taip atsidėję repetuoja. K. S.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas CEntral 6-5208

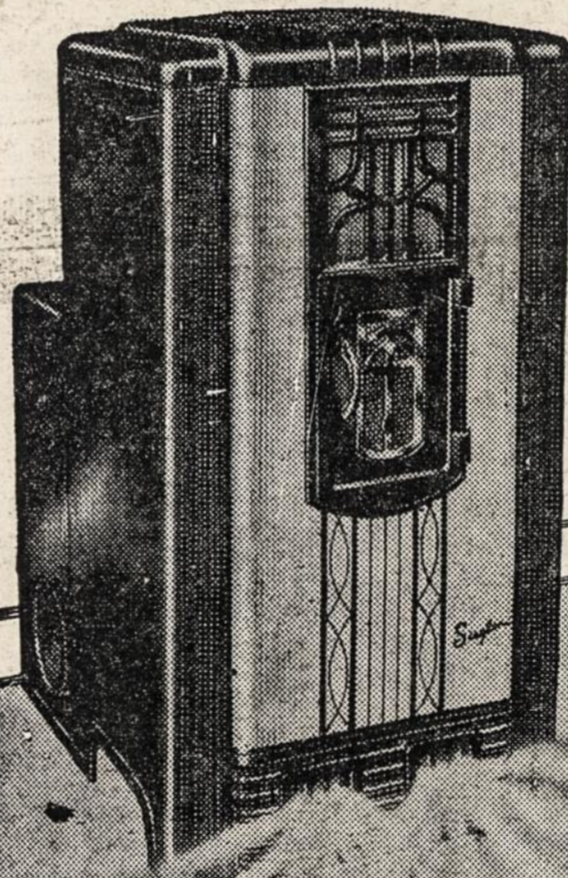
Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

FURNACE HEAT

No costly pipes or registers to install or clean!

Siegler
PATENTED AUTOMATIC
OIL OR GAS HEATERS

Tropical Floor Heat

GETS TO THE BOTTOM OF THE COLD FLOOR PROBLEM

This 'Two-in-one Heatmaker' DOES IT!

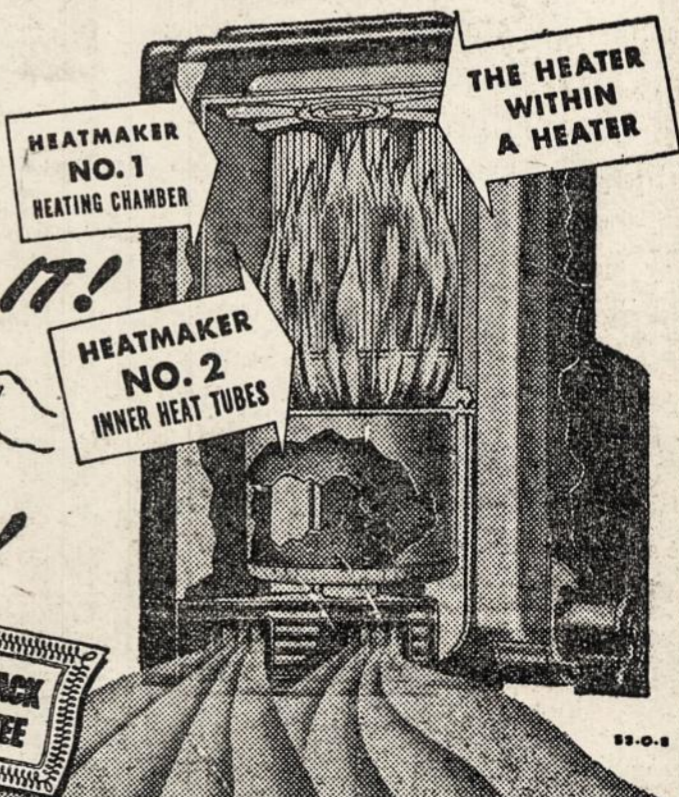
Siegler captures the *Top-o'-the-Flame* heat that's 4 Times Hotter than *Side-o'-the-Flame* heat, doesn't waste it up the flue as ordinary heaters do. This extra, patented, inner heater is built right into the heart of the hottest fire. It captures the 4 Times Hotter Heat from the burner flame and pours it out over the floors throughout your home.

This 'Match-Test' PROVES IT!

Your dealer will demonstrate. You'll see and feel how Siegler captures the 4 Times Hotter *Top-o'-the-Flame* heat and forces it over your floors throughout your home.

This GUARANTEES IT!

"If your Siegler Oil Heater doesn't deliver more and hotter heat over the floors than ANY comparable size heater on the market today, regardless of make or price, you get your money back!"

SEE YOUR NEAREST DEALER OR WRITE SIEGLER, CENTRALIA, ILL.

A FURNACE JOB OF HEATING FOR THE PRICE OF A HEATER!

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS